

Les festes de Setmana Santa, de cada any més populars

La participació en les processons continua augmentant en aquesta forma d'expressió d'un sentiment que no se sap bé si és religiós o laic. Els carapunats, símbol genuí d'aquesta adhesió popular als actes, són més de cada any. A la foto podem veure, a la claror del dia, els de cada una de les cinc confraries que desfilen a les processons.

Tomeu Català

El nostre amic amb el jutge B. Garzón, en una tasca de promoció de la lluita contra les drogodependències. L'entrevistam i ens parla del «Projecte Home».

Accident

Aquesta és la visió que té qui surt a la via principal. Dia 21 dos joves artanencs moriren en aquest creuer. Una jove encara és a l'hospital.

València

Publicam una crònica de l'estada a València de la Banda de Música en ocasió de les falles. Una ocasió històrica que es podria repetir el 1994.

Accidents de trànsit

Com un degoteig incessant que ara toca aquí i ara allà, els accidents de trànsit se'n duen joves de vida tot just estrenada. Les estadístiques situen els accidents de trànsit com la causa de mort més freqüents de les persones entre devuit i vint-i-cinc anys. La consternació recent per la mort de dos joves artanencs reobre l'espant que ja ens sacsejà fa pocs mesos.

Des de les edats més avançades es contemplen els fets com aquests com si els joves poguessin deixar de ser joves, com si fossin ja adults per contrarestar amb el seny el cant de les noves sirenes de la velocitat, del risc i de l'aventura, del poder sobre màquines

cada cop més indomables. «El mal és la inconsciència», vénen a dir, com si el remei fos fàcil. Entre els més joves, entre el sector de la població que es troba en aquesta franja d'inconsciència, aquestes fetes no es contemplen amb la mateixa fatalitat, com si el risc estigués desnivellat, buit el platet de la balança en què hi hauria d'haver una vida que encara només promet.

No hi ha dubte que la realitat de les sensacions que avui s'ofereixen a l'abast dels joves els són més properes, més immediates, més imminents. No tots aconseguen màquines tan poderoses i potser per aquest motiu «no són tants com els que podrien ser», com solen dir amb

amargor els majors, desesperançats que es pugui aturar aquest mal de la vida moderna tan enquistat en la societat.

Seguirem amb el cor estret de veure els nostres joves muntats en cavalls que poden menar al precipici. Seguirem sensibles al dolor dels nostres veïns que han tengut la desgràcia de sentir a les portes de casa seva l'arribada del desastre. Seguirem pensant, però, que la vida ha de continuar i tractarem d'inculcar en les generacions més joves l'amor a la vida com a la millor de les tasques preventives, resignats davant la fatalitat que en qualsevol moment ens pot mostrar les urpes.

Detalls municipals

El millor detall de tots els que envolten l'episodi dels avisos de rebuts impagats amb recàrrec que darrerament l'Ajuntament va remetre a moltíssims domicilis artanencs ha estat la ràpida reacció davant l'imprevist. Ràpida i a favor

del ciutadà. El contribuent no entén detalls tècnics de programes informàtics. Entén que si sempre ha pagat pel banc no li han d'anar a dir que té factures pendents ja amb recàrrec. Els que compleixen sempre no han de ser sorpresos amb recàrrecs, tot i que siguin

explicables. L'Ajuntament hauria de preferir un retorn d'un rebut que no ser mal interpretat en casos com els esmentats. Encara que tenguim motius justificats per actuar reglament en mà.

Un any de nova impremta

S'ha acomplert un any des que **Bellpuig** passa a imprimir-se a Informacions del Llevant, S. A., uns tallers gràfics de Manacor gairebé especialitzats en publicacions com la nostra. El balanç no pot ser més que positiu. A part de la qualitat d'impressió, especialment en

l'aspecte de fotografia, els seus serveis permeten millores de rapidesa que els lectors han sabut captar. Notícies i fotografies de fets ocorreguts en dijous hora-baixa, per exemple, han sortit a l'edició que s'ha començat a repartir l'endemà divendres capvespre. No sempre hi ha

aquesta urgència, però si hi són **Bellpuig** les pot resoldre. Les seves exigències ens obliguen a ser més puntuals i a organitzar-nos la feina amb més rigor. També ells hi tenen la seva part en l'èxit creixent de la nostra revista.

BELLPUIG

ARTÀ

Revista quinzenal

Num. 473, 3 abril 1993

Redacció i administració:

Rafel Blanes, 10 - Artà.

Tel. i FAX 83 50 33 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969

Imprimeix: Informacions Llevant S.A

Pas. Ferrocarril, 1 Tel. 550328 Manacor

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, G. Bisquerra, A. Esteva, J. Esteva, A. Genovard, S. Ginard, J. Morey, F. Munar, C. Obrador, M. Santandreu, A. Vives.

Col·laboració:

M. Dalmau, M. Gelabert, P. Ginard, B. Jaume, M. Mestre, A. Muñoz, A. Picazo, J. Sureda, B. Tous, P. Vicens.

Administració: G. Bisquerra. Tfs. part. 836288. Feina 836296

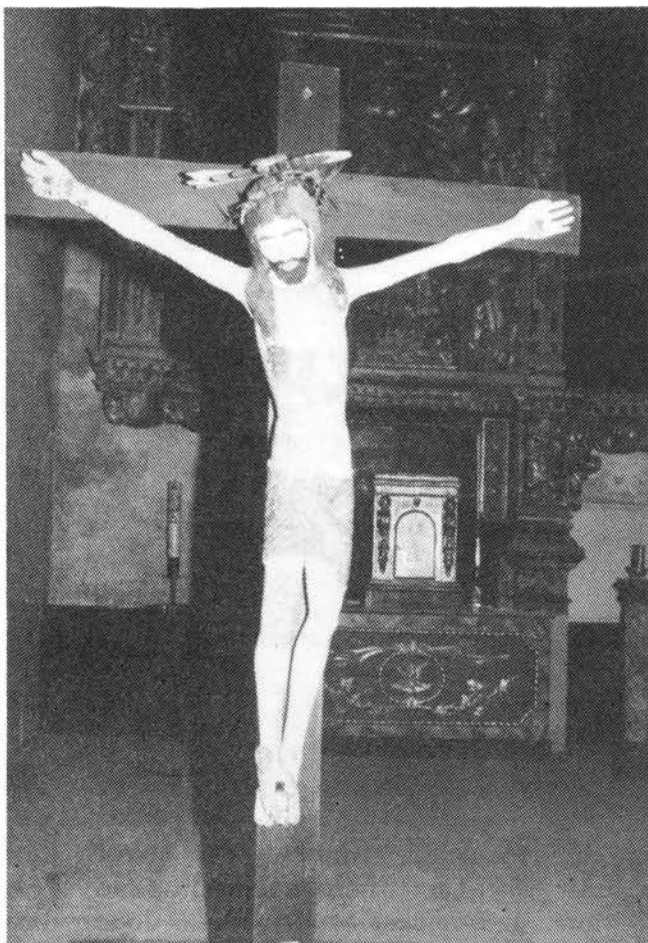
Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats. No garanteix la publicació d'originals no demanats ni es compromet a donar-ne explicacions.

Bellpuig surt dos cops cada mes llevat dels extres de Sant Salvador i de Nadal.

La participació superarà les precedents

Setmana Santa a Artà, 1993

Jaume Morey.- La represa dels actes populars de la Setmana Santa iniciada ara fa vint anys amb S'Endavallament, no s'ha acabat. «Qui ho hagués dit, fa 25 anys, que tendríem aquestes processons!» va comentar un dels nostres informants. La febre per participar com a carapunat en les processons continua viva i les confraries no donen l'abast a les peticions, especialment a les que provenen de dones. Rompuda la prohibició secular a la seva participació, s'hi aboquen amb l'entusiasme de les noves ocasions. Es restauren imatges, se'n fan de noves... Els actes populars de celebració de la Setmana Santa han donat una nova fesomia a la rememoració de la Passió i Resurrecció de Jesucrist. Demà, dia del Ram, el pregó que pronunciarà don Antoni Lliteras Pascual a Sant Salvador inaugurarà de forma solemne els actes d'enguany.

Programa

Com de costum s'ha editat el programa d'actes de la Setmana Santa. Tant en la versió oficial com en la popular l'encapçala un dibuix de Josep Forteza. La part literària la formen un pòrtic a càrrec d'Antoni Pascual, un article de Francesc Munar Servera, un altre de Joan Sard i la reproducció de la «Seqüència» del Dia de Pasqua segons la traducció de Mn. Llorenç Ribet.

Imatges

Per Mossèn Antoni Gili hi ha dues imatges que sobresurten pel seu valor històric.

La primera, la del Sant Crist de Sant Salvador, de finals del segle XIV, principis del XV, que per les seves característiques podria ser del mateix autor del Sant Crist de Capdepera, és la peça més antiga. Com explicava al Bellpuig del 11.04.92, amb

mare del rei Carles II, a l'artanenc Pare Joan Massanet (1645-1696), músic de la Reial Capella on va introduir com a cantor Antoni Lliteras Carrió, nin de 13 anys aleshores. El present de la reina hauria passat del Pare Massanet a l'església Parroquial.

També cal fer una menció especial a la figura que clou les processons i presideix el període litúrgic posterior: la imatge del Crist Ressuscitat, que surt a la processó de "s'enquentro", el matí del dia de Pasqua. L'aspecte de la nova imatge restaurada es pot apreciar a la fotografia adjunta.

A aquestes tres imatges cal afegir-hi la resta de les que tradicionalment es mostren a les processons, a les quals s'ha incorporat, enguany, el nou pas obra de Josep Forteza.

Confraries

Antoni Pascual, president de la Confraria de S'Endavallament que du la iniciativa en l'organització dels actes populars, assenyala

tota probabilitat prové de l'antic hospital d'Artà que estava situat a la cantonada de la costa de Ca'n Tomàs amb el carrer de S'Abeurador, pujant a la dreta. D'allà sortia la processó. Ubicada habitualment a Sant Salvador, la imatge es trasllada a l'església durant la quaresma i presideix, des de l'altar major, com veim a la foto, totes les celebracions. És la imatge que els fidels besen després de la processó del Divendres Sant.

També la de l'Ecce Homo té un valor històric ja que sembla ser un regal de la reina Marianna d'Austria, esposa de Felip IV i

que els canvis són mínims. A més de l'acte de la commemoració del 20è aniversari i de la presentació del pas de S'Endavallament, obra de Josep Forteza, només recull el canvi en la direcció escènica de l'auto sacramental del Dijous Sant, que serà a càrrec de Ramon Ginard després que Serafi Guiscafré, que l'havia dirigit des de la primera edició, s'hagi retirat per donar pas als joves.

Considera que és un fenomen important: "En pocs anys s'ha passat d'haver-hi 60 persones, a haver-n'hi unes 300". Quant al caràcter d'aques-

tes celebracions, no vol pronunciar-se de manera taxativa: "Em diuen que feim teatre, i segura-ment ho és, sobretot des de la perspectiva que en Miquel Mestre ho va presentar dia 7. Però hi ha altres elements importants. Com per exemple que de cada any hi ha més peticions de joves que volen participar, com a carapunats, com a centurions... Hi ha gent que ja pensa la possibilitat de crear una nova confraria per a la qual ja hi hauria unes 40 peticions. No hi ha res fet, però crec que és significatiu". Recorda que a la trobada de confraries que es va celebrar no fa gaire a Pollença va ser reconeguda la importància i la bellesa de S'Endavallament, segurament tant per l'escenificació com per l'escenari. "Que és teatre? Potser sí, però el teatre és una forma d'expressió, d'arribar a la gent. L'acceptació popular avala la validesa de la Setmana Santa artanenca".

Josep Gil augura una participació rècord de carapunats, almenys pel que fa a la Confraria de la Joventut Seràfica que ell presideix ja que s'aprofitaran vestits que no s'usaven de feia anys. Una cinquantena, en total. A la reunió d'aspirants, la majoria dels quals eren al.lotes,

hi va haver més peticions que no vestits. L'edat dels carapunats oscil.la sobre els 18 anys de mitjana: el més jove en té 6 i pocs menys de 40 el major. La meitat són dones. Enguany inauguraran dos fanals que obriran la comitiva de la confraria.

Francesc Munar

També hem demanat l'opinió de Francesc Munar, rector de la parròquia.

"Que com veig la nostra Setmana Santa?

No és d'ara. La fe i l'esperit

religiós ha tingut sempre entre nosaltres unes manifestacions diguem-ne oficials, litúrgiques: la Missa, els Sagraments, la fe confessada, testimoniada. I unes altres manifestacions populars: la fe viscuda i expressada popularment. Una i altra no sempre han anat d'acord.

De sempre hi ha hagut una fe més centrada en la persona de Jesucrist i una altra més centrada en el que es pot anomenar el sentit religiós innat en l'home.

A mi personalment el cristianisme popular m'interessa. Tenc un gran respecte per la fe que s'expressa en formes senzilles, populars. El nostre poble, -com tants altres- té un conjunt de formes religioses ben seves, ben interessants: els santuaris, les festes, la Setmana Santa...

La realitat de la Setmana Santa -processons- tal com avui està ressorgint coincideix amb uns moments en què sembla que creix la indiferència davant el fet cristià. I coincideix amb una popularització

dels entreteniments, festes del poble, darrers dies, etc...

Així mateix hi ha alguns criteris que ens permeten sospesar el que significa ara per ara el darrer creixement de la nostra Setmana Santa.

INSTALACIONES Y
REPARACIONES ELÉCTRICAS.
ILUMINACIÓN.
ELECTRODOMÉSTICOS.
TELICO: FAX Y TELÉFONOS

MÉNDEZ NÚÑEZ, 16, bajos
TELS. 56 37 95 - 83 61 80. FAX 83 52 70
CALA RATJADA

És una forma cultural nostra, o és més aviat una imitació de formes de fora...?

Té més d'espectacle, o de participació?

Entretén les persones o les ajuda a ser més responsables?

Acosta la gent a Jesús, a viure més oberts a Déu, o els fa enfora?

Dient això, crec que he respost a la manera com jo veig i sobretot voldria veure la nostra Setmana Santa: una setmana Santa que no s'enlluerna amb formes externes que no són les que han fet vibrar i han afaïsonat el nostre poble: participada sí, però no simple entreteniment. El més important de la Setmana Santa és el pas del divendres al dia de Pasqua. La nostra Setmana Santa ha d'ajudar a fer aquest pas. I no quedar-se en un divendres Sant molt bell, però sense gaire conseqüències per a la nostra vida col·lectiva".

Carapunats

Cinc són les confraries que participen a les processons. La més antiga és la del Crist de Nazaret, amb setze carapunats morats que ja formaven part de l'antiga cerimònia dels Dotze Sermons. Vestits de gris amb capa i caputxa negres van els de la Joventut Seràfica, amb uns cinquanta carapunats, que també ja duen molts d'anys de processons. Més modernes són les altres tres confraries. Trenta-tres seran els que, de vermell, formaran part de l'estol del Sant Crist. Vint de la Confraria de la Pietat, vestit de blanc i morat. La més nombrosa, amb seixanta-dos carapunats, són els de la Confraria de la Mare de Déu de Sant Salvador, vestits de blanc.

Pregons

Demà dia del Ram, a les cinc del capvespre tindrà lloc a Sant Salvador el que per a molts és l'obertura de la Setmana Santa, tot i que al matí hi haurà hagut les benediccions dels rams. Es tracta de la cerimònia que substitueix la dels antics Dotze Sermons.

Don Antoni Lliteras Pascual, de Can Cardaix, missèr i per molts d'anys assessor jurídic municipal, pronunciarà el pregó. També hi actuarà l'Orfeó Artanenc, en un concert d'ani-

versari. Finalment la Santa Missa.

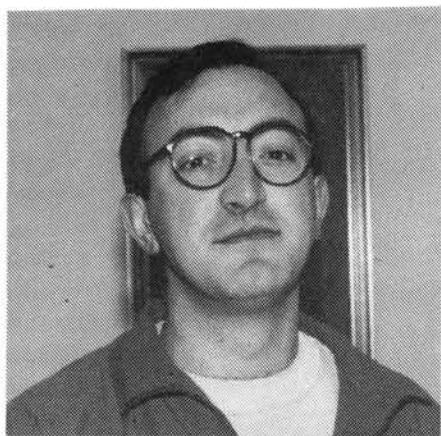
També s'hi presentarà l'edició del pregó de 1992, obra de don Jaume Massanet de Blanes Izquierdo. A la portada hi figura una fotografia de la costa d'Es Verger i Albarca, original d'Agustí Torres. L'inicia una foto de l'autor, una nota biogràfica i un pròleg de Pere Ginard. Com de costum l'edició ha estat patrocinada per l'Ajuntament i constitueix el número 21 de la col·lecció.

ESTANY CAN CABRER
4ª generació

gran sortit d'articles de fumador

Teniu queixes del servei de Correus?

Pere Riera Garau

La més important és la lentitud i la manca de garanties de seguretat. No crec que els culpables siguin els treballadors, em consta que fan un gran esforç, però això molta gent no ho entén perquè són ells els qui donen la cara. El que no funciona és la infraestructura i amb un canvi d'instal·lacions milloraria la imatge, però no l'eficàcia. Encara esper un paquet remès l'any 81. Per això, per segons quin servei m'estim més una companyia privada. Per Correus sols s'hi envia el que no és important.

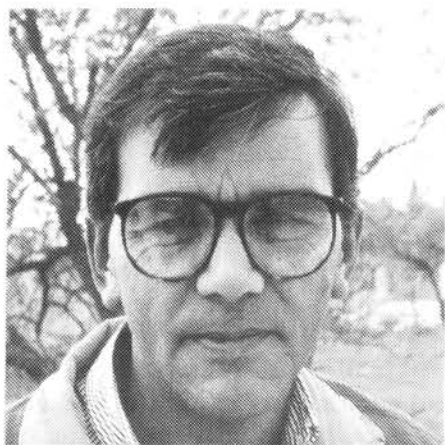
Esperança Llinàs Danús

Passat Nadal ha desaparegut el col·lapse. No tenim cap carter exclusivament per al repartiment urgent, però aquest tipus de correu és reparteix diàriament. La nostra obligació és deixar les cartes al domicili dels sobres. Els blocs de més de tres vivendes estan obligats a tenir bústies a l'entrada i molts pisos d'Artà no en tenen. Tenim un equipament de fa 30 anys i sobretot ens manca una persona per poder dur el repartiment al dia. Més d'un 90% de la correspondència actual és publicitat.

Gabriel Tous Oliver

Qualque vegada he rebut l'avis d'una factura quan ja s'havia complert el plaç de pagament. No conec altra oficina més que la d'Artà i realment necessita un bon canvi d'imatge. Jo no tenc cap desconfiança amb el servei i crec que és un servei fiable. La competència és molt bona i fa que tothom s'espaïlli, totes les empreses de l'estat n'haurien de tenir. És veritat que les tarifes de correus són baixes, però les empreses privades són més eficients.

Miquel Nadal Gili

No crec que les empreses privades siguin la solució definitiva, a vegades val més el transport que el contingut del paquet. Seria bo que Correus tengués l'oficina en propietat i potser així es farien més inversions. Crec que Correus funciona, però al seu pas. Fa prop d'un any que m'he mudat de casa i encara molta correspondència m'arriba al domicili antic tot i que ho he comunicat als carters. Reb moltíssima propaganda i em preocupa molt d'on han pogut treure la meua adreça.

Margalida Cantó Bernat

Jo no en tenc cap queixa, però a moltes empreses la correspondència arriba amb retard. A vegades he vist que els carters reparteixen cartes fora del seu horari, per això pens que ells no en tenen cap culpa. Darrerament la cosa s'ha composta un poc, però encara s'ha de millorar molt. Si hi ha doblers per mig m'estim més usar altres serveis alternatius, perquè pels comentaris que a vegades sento no és un servei totalment fiable. Crec que el personal que hi ha és un poc justet.

Mateu Esteva Sureda

A Espanya hi ha tres coses que no funcionen: el Govern, Correus i el Real Madrid. Les cartes ens arriben a tongades, molts de dies no n'hi cap i altres un bon caramull. El remei no el tenen els carters, sinó la Direcció Provincial. És ben hora de posar les oficines al dia, avui no es pot treballar amb aquestes eines. Una flor no fa estiu, i tothom pot tenir qualque errada, però jo pens que és un servei fiable i hi tenc confiança. Sols utilitzaria companyies privades si la cosa fos molt urgent.

Diumenge 21 de març, 22:30 hores

Doble accident mortal a la carretera de Cala Millor

Jaume A. Fons Thelen

Dos joves d'Artà resultaren morts a causa d'una col·lisió violentíssima entre les motocicletes que conduïen, a la carretera de Son Servera a Cala Millor. Una al·lota, també artanenca i passatgera d'un dels dos vehicles, en resultà greument ferida.

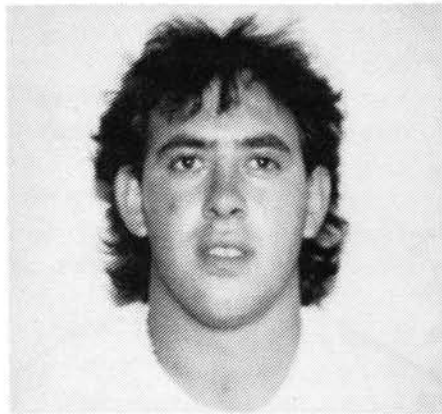
Jaume Andreu Fons Thelen, de 19 anys, i Juan Salgado Grillo, de 22 anys, moriren de forma gairebé instantània, el primer, i als pocs moments el segon. Maria Viejo Ferrer, de 17 anys, va patir greus ferides de les quals es recupera, ara ja fora de perill, a Son Dureta.

Nos'han pogut establir amb certesa els detalls de l'accident ja que Maria Viejo, l'única supervivent i que va estar més de dos dies en coma, no en recorda res. Se sap, de totes maneres, que ambdós vehicles havien partit plegats d'una discoteca de Cala Millor pocs moments abans en direcció a Artà. La pilotada per Juan Salgado pujava per la carretera principal. La conduïda per Jaume A. Fons, que duia de passatgera Maria Viejo, havia pres la via lateral de Son Floriana. A la intersecció es va produir la topada: la moto que pujava per la carretera principal va envestir per darrere i en diagonal la que sortia de la bifurcació. La violència de l'impacte, segurament a causa de la velocitat de la que pujava per la via principal, provocà que una de les motos quedàs xapada

en dos trossos i que els ocupants rebessin ferides múltiples.

Les més aparatoses varen ser les de Juan Salgado que, atès al PAC de Son Servera, hi va morir al poc temps d'arribar. Jaume Andreu Fons Thelen, que aparentment no va patir cap ferida externa, va morir de forma instantània. Maria Viejo presentava múltiples lesions amb pèrdua important de sang. Atesa al PAC de Son Servera va ser traslladada urgentment a Son Dureta on se la va intervenir tot d'una. El seu estat era d'extrema gravetat. La ferida més perillosa li havia interessat la pelvis i tota la cavitat abdominal. Fins dimecres dia 25 no se li retiraren els tubs que la mantenien connectada als aparells d'ajuda i el primer que va fer va ser demanar pel seu amic Jaume però no es considerà prudent dir-li la veritat. L'endemà dijous ja passà a una habitació perquè havia sortit de perill i l'evolució era favorable. En el moment de redactar aquesta informació encara no se li havia revelat el desenllaç del seu amic.

Res no es pot assegurar sobre els detalls en tant la policia no hagi acabat les investigacions que realitza. Les explicacions que han circulat, algunes extremadament fora de lloc, són pures especulacions. En canvi s'ha confirmat per la policia municipal de Son Servera, que varen ser els primers a atendre'ls, que els tres accidentats anaven protegits amb cascs. No se sap

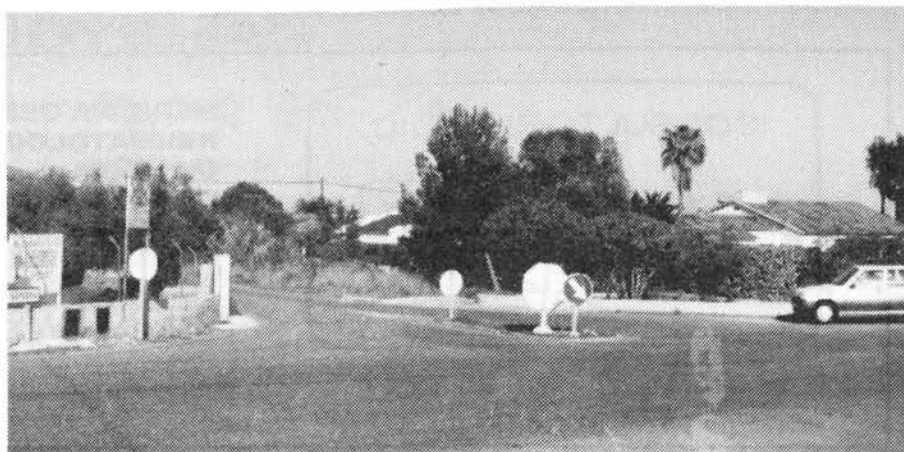

Juan Salgado Grillo

si la moto que sortia del lateral havia fet o no l'aturada reglamentària, però la forma en què es produí l'impacte (per darrere i en diagonal) podria indicar que sí. També és cert que qui surt d'aquell ramal es troba amb una barrera produïda per la filera d'arbres i que dificulta la visió del tram en què es produí la topada, que és recte i on la velocitat dels vehicles que pugen pot desorientar sobre les distàncies.

Jaume A. Fons Thelen feia el servei militar amb destí a Porreres. Juan Salgado Grillo treballava a la construcció i Maria Viejo era alumna del programa de Garantia Social. La consternació era general, sobretot entre la població jove, i els funerals registraren una afluència massiva.

Des d'aquestes línies expressam el nostre desig per a una ràpida recuperació de Maria Viejo. A les famílies Fons-Thelen i Salgado-Grillo, la nostra més sentida condolència.

«Sa Pesta»

Per al divendres dia 2 d'abril està programada una nova representació de l'obra «Sa Pesta» que el Grup Escènic Artanenc ja ha representat amb notable èxit al teatre dels PP.FF.

Jutge de Pau

L'Ajuntament ha fet pública la convocatòria per a l'elecció de Jutge de Pau, càrrec que l'Ajuntament elegix en sessió plenària per una durada de quatre anys d'entre les sol·licituds presentades. A la convocatòria s'expliquen els requisits que han de reunir els aspirants, les competències del càrrec i la forma i termini de presentació d'instàncies. Aquest termini acaba avui dissabte dia 3 d'abril.

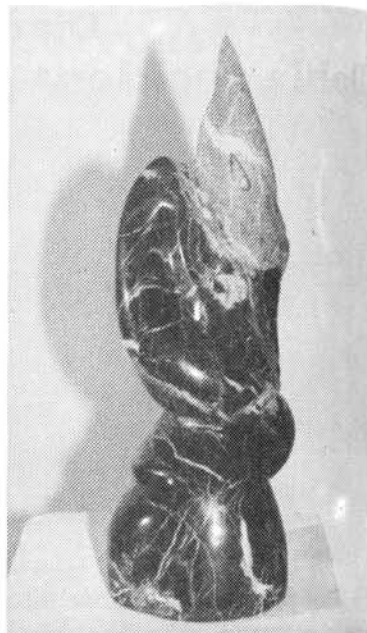
Les padrines tornen a l'escola

El passat dijous dia 25 de febrer es va iniciar a les distintes escoles d'EGB d'Artà una experiència força interessant. Es tracta d'un programa que posa en contacte dues generacions, les padrines i els nés, amb la intenció de, per una part, impedir la marginació generacional de les persones majors i, per altra, fer possible la recuperació de costums i oficis de fa un temps.

A Artà l'artesanía que s'ha escollit per ensenyar als nins ha estat l'obra de pauma. El primer dia ja varen aprendre a embrinar i fer llatra i s'ho

«Grup Espiral»

Avui dissabte dia 3, a les 21 hores, a les sales d'exposicions municipals de Na Batlessa tindrà lloc la inauguració de l'exposició a càrrec del «Grup Espiral». L'exposició duu com a títol genèric «Experiències Plàstiques» i mostra un recull d'obres elaborades per deu artistes artanencs que des de fa temps treballen de forma conjunta exercitant-se en diverses tècniques pictòriques i escultòriques. A partir de dissabte dia 3 fins dia 12, de les 20 a les 22 hores, Xisco Alzamora, Julià Caselles, Biel Esteva, Maria Esteva, Miquel Forteza, E. Miquel «Sarasate», Joan Llaneras, Antònia Obrador, Magdalena Pont i Joan Servera

exposaran el més representatiu de la seva obra a Na Batlessa.

prengueren amb molt d'interès.

Des d'aquí cal felicitar la iniciativa del Servei de Promoció de la Salut del CIM i donar l'enhorabona a les dones que

s'han decidit a col·laborar: Maria Cerdà, Joana Mesilla, Maria Tous i Teresa Villalonga.

A la foto, una padrina i els al·lots durant una sessió.

CONSULTORI MÈDIC

Clínic Artà

c/ Clutat, 39 - tel. 83 62 37
07570 - Artà

**MEDICINA GENERAL
REUMATOLOGIA**

CIRURGIA

DIETÈTICA

REVISIONS MÈDIQUES GENERALS (cheques)

GINECOLOGIA

PEDIATRIA

**CERTIFICATS carnets d'armes
i de conduir**

«Artà en el s. XVI»

El divendres dia 19 va ser presentat al saló d'actes del Centre Social el llibre de Mn. Antoni Gili Ferrer «Artà en el segle XVI», recull documental que continua la sèrie iniciada per Mn. Llorenç Lliteras amb els volums dedicats als segles XIII i XIV i seguida per Mn. Gili que ja va publicar, ara fa deu anys, el corresponent al segle XV.

Intervengueren a l'acte la Dra. Maria Barceló, degana de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de les Illes Balears i presidenta de la Societat Arqueològica Lul·liana; el batle d'Artà, don Miquel Pastor Tous i el mateix autor don Antoni Gili.

La Dra. Barceló va destacar la importància de les històries locals i la ingent tasca de recerca, localització i transcripció de tants i tants documents ubicats en els distints arxius històrics mallorquins. Lloà la incansable tasca de Mn. Gili, que ha fornint els materials sobre els quals serà possible bastir-hi interpretacions

globals de la història. Obres com la presentada, digué, serveixen per "conèixer el nostre poble, estimar-lo i respectar-lo".

El Batle va cridar l'atenció sobre l'esforç que, afegit al de recerca i preparació de les fonts, suposa l'aventura de publicar el llibre. També va qualificar l'autor com a pare espiritual de la primera gran generació universitària artanenca ja que el seu exemple, mestratge i amor

per la història i l'estudi encoratja moltíssims estudiants.

Finalment Mn. Gili va referir-se a la seva obra, com a continuadora de la sèrie abans esmentada i va afirmar que contenia "la història virtual d'Artà", ja que a aquesta documentació haurà d'acudir qui en vulgui fer la interpretació.

Després de l'acte, al qual hi assistí molta gent, es va servir un refresc.

Antoni Domenge

Després de gairebé dos anys de l'accident que li ocasionà nombroses fractures, Antoni Domenge Sureda ha estat donat d'alta. Recordem que en va sortir amb un peu esflorat, amb un braç romput, dues fractures a una cama, una cuixa també fracturada... Ha patit deu operacions. Finalment ha estat operat a Boston perquè en tot

Europa no li havien assegurat que pogués salvar el peu: ni a Espanya, ni a Alemanya ni a Suïssa pogueren trobar equips mèdics amb les tècniques prou desenvolupades per garantir una recuperació total del peu.

A través del doctor Bernat Nadal pogueren trobar als Estats Units el que cercaven, concretament al mateix hospital

universitari on ell exerceix. L'operació ha consistit en la reconstrucció del peu mitjançant tècniques de microcirurgia: un transplantament de carn i tendons de la cuixa al peu. Després de dues operacions als Estats Units l'han facturat a Artà amb l'alta i amb garanties que després d'un procés de convalescència la recuperació serà possiblement absoluta.

JOYERIA

VIKY

RELOJERIA - PLATERIA

Fabricación Propia

Carrer de Ciutat, 18
Teléfono 56 22 83
ARTA (Mallorca)

Donants de sang

Diumenge dia 28 de març va tenir lloc a Son Macià (Manacor) la trobada comarcal dels donants dels pobles del llevant. Com és costum, en el transcurs de l'acte es repartiren les insígnies dels que han sobrepassat una determinada quantitat de donacions. Dels artanencs en reberen els següents:

Amb 10 o més donacions:

Joana Aina Capó Esteve
Federico Moreno Serrano
Antònia Barceló Martorell
Miquel Fuster Picó
Aina Ginard Alzamora
Caterina Terrassa Sureda
Jaume Morey Sureda
Margalida Estela Martínez

Amb 25 o més donacions:

Maria Gelabert Payeras
Antoni Llaneras Frau
Caterina Ginard Alzamora
Bàrbara Alzamora Canet
Margalida Torres Payeras
Joan Forteza Bonnin
Margalida Payeras Sureda
Miquel Gili Cantó
José Flores Hermosa
Magdalena Ferrer Sureda
Francesca Nadal Genovard
Elena Santos Silva.

Amb 50 o més donacions:

Caterina Sancho Bauçà

A tots ells, enhorabona per la seva altruista col.laboració. A la fotografia veim Catalina Sancho amb la insígnia de les 50 donacions a la solapa.

Educació vial

En aquests moments s'està aplicant a les distintes escoles d'EGB del poble un programa d'Educació Vial amb el qual es pretén formar un comportament correcte dels nins com a usuaris dels carrers i carreteres, ja sigui en la seva condició de vianants com en la de conductors i passatgers.

El programa respon a una iniciativa del Servei Municipal d'Orientació Educativa i compta amb la col.laboració de la Direcció Provincial de Trànsit (que cedeix el parc mòbil i altre material didàctic) i amb la de la Policia Local pel que fa a l'aplicació del programa (especialment en la simulació de trànsit). Precisament el fet de realitzar la simulació sobre la plaça Conqueridor ha donat a l'activitat un caire més públic i han estat moltes les persones que s'han interessades per l'activitat i hi han donat el seu suport. Aquest nou lloc (el curs anterior es va utilitzar l'interior del

mercat) també ha permès un desplegament més correcte del parc i la utilització de "karts", element que ha suposat una major motivació per als alumnes de cycle superior.

Una altra novetat introduïda al programa d'aquest curs és el "Carnet d'Educació Vial", que donarà la policia local als alumnes del primer cycle de primària i del segon d'EGB amb la intenció que serveixin d'element motivador i de seguiment per tal d'aconseguir que el que hauran après al programa ho apliquin llavors al carrer.

El fet que el programa afronti un problema greu de la nostra societat (tant el del trànsit en general com el dels accidents en particular) fa molt lloable l'esforç tant de l'escola com de la resta d'agents implicats en el programa. Seria bo que tots els adults contribuïssim, amb el nostre exemple, a l'educació vial dels menors.

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Ada. Ferrocarril, 33 - Artà

Para avisos y preavisos: tels. 56 30 96 y 56 39 34
NOCTURNOS Y FESTIVOS

contestador
83.50.33
automàtic

El festival

Els dies 12 i 13 de març, els alumnes del col·legi Sant Bonaventura feren el ja tradicional festival per ajudar econòmicament el viatge d'estudis dels alumnes de 8è.

Cada curs, des dels nins i nines de 3 anys fins als de 8è., feren la seva actuació, preparada pels seus tutors i per na Carme Cobo.

Després del descans, els alumnes de vuitè representaren el sàinet "Nit de morts" preparat per la professora Pilar Lucas i el director Antoni Roldán. Vegeu a la foto un moment de l'actuació.

Encoratjam tant als alumnes com als seus professors que segueixin en aquesta tasca que, trepitjant taules s'aprèn i, ara, amb aquestes ganes de teatre que hi ha dins el poble, sempre és sembrar afició.

Bar de l'Institut.- L'Associació de Pares de l'Institut Llorenç Garcías i Font, que per acord del Consell Escolar gestionarà el bar del centre, ha fet públiques les bases mínimes per optar a presentar ofertes per a l'explotació del local. Els interessats tenen de temps fins dia 6 a d'abril a les 12:00 hores per deixar les ofertes a la Secretaria del centre, on també els poden facilitar una còpia de les esmentades bases.

C/. CIUTAT, 2 - ARTA Tel. 83 60 88

TORRES

**FOTOGRAFIA I VIDEO
INDUSTRIAL, PUBLICITARI,
REPORTATJES ...**

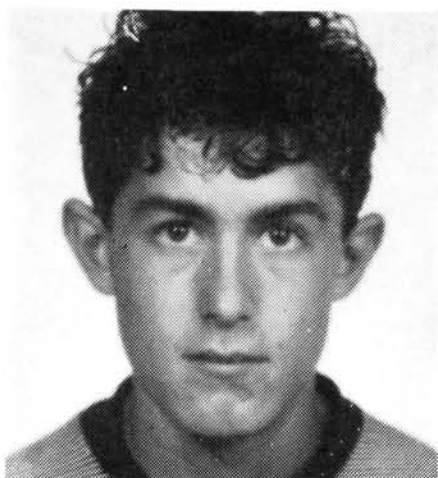
**NOU SERVEI DE REVELAT
D'AFICIONAT**

- **MAXIMA QUALITAT GARANTITZADA**
- **T'ABONAM LES FOTOGRAFIES**
- QUE NO T'AGRADIN** (màxim 25% del revelat)

1 Hr.
**servei
urgent**

CENTRE FUJI

Antoni Ramis Esteva

Dia 16 de març al matí, Antoni Ramis Esteva va patir un accident que li provocà greus cremades a les extremitats inferiors i a una mà. Actualment està ingressat a la clínica Verge de la Salut pendent d'una operació però ja fora de perill.

L'accident ocorregué a l'hort de Sos Sastres on havia anat amb la intenció de fer «picón». Sense saber com, es va encendre el barralet de plàstic on hi duia un poc de disolvent precisament per ajudar la combustió. L'explosió posterior del barralet li escampà les flames sobre la part inferior del cos. En l'intent de treure's els pantalons ja que no podia apagar les flames rebotant-se per terra, es va cremar també una mà. Tot sol, no va poder aconseguir ajuda de ningú. Així com pogué s'enfilà sobre el tractor i va venir a Artà. Ràpidament va ser traslladat al PAC d'on després de rebre una

Carretera Capdepera-Son Servera

Les obres de la carretera Capdepera a Son Servera, que inclouen l'obertura d'un túnel per evitar el coll d'es Vidrier, pateixen un retard de més d'un any. Ja havia tengut problemes d'adjudicació a causa d'un pressupost excessivament ajustat però a hores d'ara sembla que ja s'han gastat els diners prevists per a tota l'obra i ni tan sols està del tot excavat el túnel. El fet que la realitzi una gran empresa de les d'àmbit estatal, habitualment poc donades a fer concessions pressupostàries, afegit a la mala situació econòmica del Govern Balear, podrien fer que la finalització de l'obra es perllongàs encara uns quants mesos més. (A la foto veim la perforació del túnel des de la part d'Es Rafalet).

primera atenció va ser duit a Son Dureta. En un primer moment es temia per les conseqüències de les cremades, però va sortir de perill i ara ja es recupera, tot i que està a l'espera d'una operació al peu esquerre. Les previsions són optimistes i s'espera que en un parell més de setmanes pugui tornar a casa.

Revisió ginecològica

Les revisions ginecològiques que es feien a l'Hospital, interrompudes de Nadal ençà, es tornaran a reprendre un cop s'hagin unificats els criteris entre l'hospital de Son Dureta (on es fan les anàlisis, mamografies, etc) i les entitats sanitàries superiors implicades en el programa.

millor

BAL - 090   Telefax 586470
Telex 69565 VGOR E

Calle Binicanella, 12   Carretera Cala Agulla, 19
Tels.: (971) 585515 - 585552   Tels.: (971) 564300 - 564017
CALA MILLOR   CALA RATJADA

CANCUN 7 días.	81.500 pta.
PUERTO PLATA 8 días.	82.900 pta.
EGIPTO 8 días.	89.900 pta.
EGIPTO con Crucero.	94.900 pta.
STOCKHOLM. Vuelo directo cada sábado. I/V.	39.500 pts.
GLASGOW. 17 abril. O.W.	12.000 pta.
LONDRES. I/V	24.700 pts.

VIENA. Directo desde Palma los viernes. 39.500 pta. I/V.
INNSBRUCK. Directo desde Palma los viernes. 39.500 pta. I/V.
SALZBURGO. Directo desde Palma los viernes. 39.500 pta. I/V.

Rebajas ULTIMA HORA: TENERIFE

Solo avión 19.000 pta.

PUERTO DE LA CRUZ - App. ** 5 noches	30.800 pta
PUERTO DE LA CRUZ - App. ** 12 noches	39.600 pta
PUERTO DE LA CRUZ - Hotel *** 5 noches	31.700 pta
PUERTO DE LA CRUZ - Hotel *** 12 noches	41.700 pta

“A GALICIA” por el camino de Santiago.
Salidas 3, 10, 17, 24 y 31 de Mayo. 44.900 pta.
Incluye avión desde Palma, pensión completa, hoteles de dos o tres estrellas, seguro viaje y acompañante desde Palma.

El campanar del convent

Des de tots els costats del poble es veu la silueta entranyable del campanar del convent. Però, des de fa una parell de setmanes s'ha vista pertorbada per un recobriment d'endamiatges que ha posat al descobert la seva secreta i urgent restauració. Posats en contacte amb el superior, P. Antoni J. Roldán, ens ha informat.

Bellpuig.- Què li passava al campanar?

Superior.- Fa més de tres anys que la Comunitat de Franciscans ens proposàrem emprendre la consolidació i reparació del campanar de l'església conventual ja que observàrem que s'havien produït uns clivells molt preocupants. Consultàrem l'arquitecte de la diòcesi D. Sebastià Gamundí i ell ens va aconsellar no deixar passar massa temps per emprendre l'obra.

B.- Quina era la seva solució?

S.- Havíem de substituir les biguetes de ferro del darrer sostre que sosté el minaret i que estaven rovellades, causants dels clivells, per jàsseres de ciment armat i bigues del mateix material.

B.- Qui s'ha encarregat de l'obra i quin temps ha durat?

S.- Els nostres mestres d'obra: Sebastià Tous i Toni Mascaró. Ells varen estudiar les suggerències de l'arquitecte i, assessorats per l'arquitecte tècnic Sr. Miquel Esteva, es decidiren a emprendre la delicada tasca de restauració que s'ha fet per etapes. S'havia d'assegurar que quan es llevassin les bigues de

ferro no caigués el minaret superior. Primer, pel mes de novembre, es varen fer dues jàsseres ben revingudes i, una vegada ben eixutes es començaren a llevar les biguetes de ferro, una a una, durant els mesos de gener i febrer.

Aquest mes de març, quan el temps ho ha permès, s'han referit de bell nou les façanes del minaret superior, molt deteriorades pel mal temps i l'aigua, com també la bolla i la creu que culminen el campanar ja que havien estat tocades per un llamp i peri-llaven caure. És la part de l'obra més espectacular (com podeu veure a la foto) ja que ha obligat a muntar tota una estructura d'endamiatges per poder arribar al capdamunt del campanar. Però, la part més important de l'obra que ha exigit molta prudència i saber fer les coses, no s'ha vista ja que es feia a l'interior.

B.- Qualque innovació?

S.- Sí. Mecanitzam les campanes per fer-les sonar més vegades: per anunciar les misses i repicar per les festes. Ara bé, deixarem el voltar-les per tocar de dol manual ja que és bastant més complicat i costós l'aconseguir fer-ho automàticament.

B.- Com s'ha finançat aquesta obra?

S.- Tot això té uns costos

importants. Superen els dos milions de pesetes, però confiam amb la generositat dels artanencs que ja han fet aportacions per valor de les 653.000 pts i la comunitat pot també aportar una bona part. De no tenir aquesta previsió, no hauríem emprès la reforma. Confiam que la gent artanenca continuï aportant les seves ajudes ja que tota millora queda i la disfruta el poble: als religiosos ens van canviant de casa... i les millores queden al convent.

B.- Per acabar, voldria afegir qualque cosa més?

S.- Res més, que voldríem tenir les obres acabades prest i que les campanes puguin sonar de bell nou amb el nou sistema per Sant Antoni de juny. Ens ajudareu...?

Cos

ESPASE S.L.
ASESORES DE EMPRESAS
 Asesoria Fiscal, Laboral, Contable
 Tramitación de Escrituras

c/ Santa Margalida, 70
 07570 - Artà
 tel. 83 56 56
 fax 83 56 26

Avda. Jaume III, 24 - 2º A.
 Palma
 tel. 71 75 96
 fax 83 56 26

Carril verd

La possible conversió de la via del tren en un carril verd apte per a ús d'excursionistes i ciclistes ha suscitat l'interès dels mitjans de comunicació que li han dedicat amples espais. No fa gaire en poguérem veure referències al tram Manacor-Artà a «Última Hora» i «El País».

Havent demanat informació fiable a la Direcció General de Comunicaciones de FEVE resulta que oficialment no en saben res del tema, tot i que tenien notícia que el M.O.P., a través de la Direcció General del Medio Ambiente, està elaborant un informe sobre la viabilitat de la conversió en carrils verds de les "cañadas, canalizaciones y vías férreas en desuso", però que no hi ha projectes concrets. Intentarem obtenir informació d'aquesta Direcció General que elabora els estudis esmentats.

Trobada de toponimistes

El passat dissabte 13 de març tengué lloc a la sala d'actes de la Posada dels Oloros una trobada d'estudiosos d'onomàstica i toponímia organitzada de forma conjunta entre l'Ajuntament i la Universitat de les Illes Balears. Prop d'una setantena de científics i estudiosos en el tema es reuniren per intercanviar impressions sobre els distints treballs de camp i investigacions que, en el camp de la toponímia i de l'onomàstica, es van fent per

tal de completar al màxim tot el corpus encara vigent de noms de lloc i noms propis de les nostres illes a fi de conservar-los i poder-ne estudiar la procedència. La trobada esdevingué d'allò més interessant ja que, després de dinar tots plegats a Can Faro, més de la meitat dels assistents reiniciaren les converses prop de dues hores més restant molts satisfets de la trobada i de la bona acollida que havien tengut. Val a dir que entre els qui treballen en les tasques de recerca s'hi troben universitaris artanencs.

Novetats impositives

Durant aquesta passada quinzena molts de contribuents artanencs han rebut una carta de l'Ajuntament amb la desagradable notícia que tenien pendants els pagaments d'alguns impostos d'anys anteriors, sobre els quals se'ls aplicava un recàrreg del 20%. No obstant això, tots aquells que han pogut demostrar que el pagament no

s'havia fet per un error de domiciliació bancària han estat alliberats del pertinent recàrrec.

A partir d'ara el nou sistema informàtic permetrà que aquests avisos es facin automàticament després del període de cobrament amb la qual cosa tots aquests descuits podran ser subsanats de forma immediata.

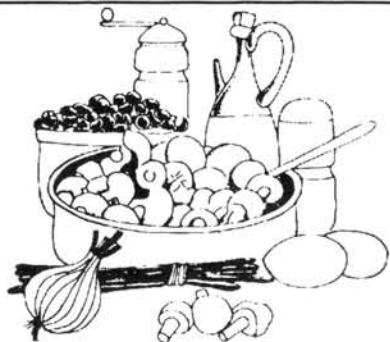
Per altra part, dins aquesta setmana s'inicia el període de cobrament únic aprovat al darrer plenari durant el qual es recaptaran tots els impostos i taxes municipals. El termini per pagar en caràcter voluntari acaba el 30 de maig. Fruït d'un conveni signat amb La Caixa, els que així ho prefereixin podran pagar a través de qualsevol oficina d'aquesta entitat.

A partir d'enguany l'aigua potable i la recollida de fems es pagaran cada dos mesos en comptes de cada mig any. La lectura bimensual dels comptadors d'aigua evitarà sorpreses desagradables de grans consums

Quines coses!.- El «Diario de Mallorca» del 23 de març, en el suplement d'arts plàstiques i artesanía, anunciava un acte que suposam que deu ser l'exposició de la qual també en aquest número trobareu informació. Reproduïm el retall perquè els nostres lectors vegin l'habilitat dels informadors de ciutat per tot allò que passa més enllà d'un pam del seu nas.

ARTA

El Ayuntamiento de Artá organiza de cara a las fiestas de Pascua una exposición de pintores del pueblo. Se abre con una muestra de Ana Batlessa el día 2 de abril con el título de "Grup Espirol" en el programa "Esperiencies Plásticas". Una buena iniciativa del Ayuntamiento que de esta forma colabora en la promoción de jóvenes artistas y otros más conocidos como P.E. Biel Olive, Miquel Sarasate, Joan Suñer, Ma. Massanet, Mago Pont o Miquel Forteza.

Bar CA'N TONI

- Bocadillos
- Tapas Variadas
- Hamburguesaría
- Platos Combinados
- Juegos recreativos
- Comidas
- Menú del día
- Pollos al ast

deguts a fugues no detectades i assimilarà el cobrament al d'altres subministres (electricitat, telèfon, etc.). Per evitar la molèstia d'haver d'acudir cada dos mesos a pagar a la Sala, l'Ajuntament durà a terme una campanya per domiciliar aquests pagaments, informant i facilitant impresos a tots els contribuents.

Valoracions del nou cadastre

L'Ajuntament ha rebut un petit mostreig de les valoracions d'immobles fetes per Hisenda al nou cadastre, que no s'havia revisat des de 1974. Els increments de valor són molt notables, i oscilen entre un 400% i un 900%. Això fa suposar que malgrat s'apliquin els tipus mínims l'increment que tindrà l'IBI en entrar en vigor aquest nou cadastre serà molt important. En el proper número intentarem recollir més informació i més detallada sobre aquesta qüestió, ja que sol ser un tema el coneixement del qual no es correspon amb la importància que té.

Exposició

L'exposició «**Puerto Rico y Mallorca, Mallorca i Puerto Rico**» s'inaugurà dijous dia 1 al Castell de Bellver on romandrà oberta al públic durant tot el mes d'abril. L'exposició va ser presentada el passat mes de desembre al Centre de Recepcions del Govern de Puerto Rico, amb l'assistència del governador del Estat Lliure Associat, Rafael Hernández Colom, i el president del Govern Balear, Gabriel Cañellas.

L'exposició recull la contribució del emigrants de les Illes Balears al desenvolupament econòmic de Puerto Rico amb testimonis i documents de l'acció duita a terme pels mallorquins emigrats dins el camp de la indústria, el comerç, l'agricultura, les arts, la investigació i la cultura.

Viatge cultural

Els passats dies 26 i 27 de març un grup de 60 alumnes de 5è, 6è i 7è del col·legi Na Caragol, acompanyats dels seus respectius tutors, realitzaren un viatge cultural a Barcelona. Entre altres coses visitaren el Museu de la Ciència i Plantèrium, l'Estadi Olímpic i el Palau Sant Jordi, la Vila Olímpica, el Camp Nou, la Sagrada Família, el Zoo (on veren una actuació de la famosa Ulisses) i la torre de comunicacions de Collserola, recentment inaugurada.

Tant els alumnes com els professors aprofitaren bé el viatge. Tornaren un poc cansats, però amb ganes de repetir l'experiència.

Carta al director

Sr. Director,

Som un grup de joves en atur que hem fet un curs d'anglès aquest hivern i ens arribà a les nostres mans una notícia informant sobre l'acord del govern de Noruega de reanudar la caça de balenes, raó per la qual enguany moriran 110 d'aquests carismàtics animals. Aleshores i seguint el suggeriment de la revista Integral, que va publicar la notícia, vam decidir escriure una carta de protesta en anglès a la senyora Gro Harlem Brudtland, primera ministra noruega i responsable d'aquesta decisió.

Si tú, com nosaltres, tampoc estàs d'acord amb la caça de balenes i creus que la humanitat ha de viure amb harmonia amb la resta de les espècies animals, també pots enviar aquesta carta on hi reivindicam el dret a la vida d'aquests cada vegada més escassos animals. Aleshores apostem per un pensament global, un desenvolupament sostenible i la vida a un planeta de futur incert.

Aquest és el text que us proposem.

Dear Prime Minister,

We are a group of friends in Majorca and we have read an article about your decision to authorize

whale killing. We think you are very mistaken, you contradict yourself because six years ago you prohibited it. Is so necessary for a country like Norway? Surely human beings have enough resources without killing a diminishing species. We are very pro-life and we would like our children to enjoy this world as much as or more than we do. It seems, with decisions like yours, we are closer to the third world than we think.

If all governments like yours, our children would not be able to enjoy nature and will only see in photographs and history books what they **should** be able to see **live!**

Please, consider your decision carefully and think about the environment of the future.

Thank you for your attention.

Dirigir-la a:

"Mrs. Gro Harlem Brudtland"

Prime Minister

Akersgaten, 42

P.O. Box 8.001. Dep. M/LL30

Oslo 1. Noruega

Crònica d'un viatge històric

L'anada de la banda de música a les Falles, tot un èxit

Redacció.- Dissabte dia 20 de març, tocadres les 9 del vespre, arribaven els components de la Banda de Música d'Artà desfilant pel carrer Ciutat al compàs de "València" entre trons de coets i bombetes que els acompanyants dels músics llançaven enmig d'una gran fumassa i els aplaudiments de la gent que, sorpresa per la improvisada processó, sortia dels bars i de dins les cases per veure la feta. Dins Sa Central, taula parada. Les mares i familiars dels músics els volgueren obsequiar amb un bon refresc per poder celebrar l'èxit d'aquesta primera experiència fallera de la Banda. Sens dubte, la fita més important aconseguida al llarg de la seva història.

Sis dies de gran intensitat festiva han estat els viscuts pels components de la Banda de Música artanenca a la festa gran valenciana, les falles en motiu de la festivitat del seu patró, Sant Josep. De dilluns a migdia que partien de Mallorca fins

La banda de música posant amb el President de la Falla, la Fallera Major i la Fallera Infantil.

l'horabaixa del dissabte que tornaven, vint-i-quatre músics i nou acompanyants -entre els quals s'hi trobava el regidor de cultura de l'Ajuntament i les esposes i amics d'alguns dels músics- experimentaren de forma plena i intensa la festivitat de les falles a la ciutat de València i, molt especialment, els actes que la comissió fallera de "Carteros-Litògraf Pascual i Abad" organitzà entorn de la seva falla (un enorme cavall blanc cavalcant pel rei En Jaume empinat damunt una gran senalla plena de taronges, llimones i verdures pròpies de l'horta valenciana, enrevoltada de diversos ninots que encarnaven motius diversos).

A partir del dimarts dia 16, la Banda passava a intervenir activament en tots i cada un dels actes del programa. Així, cada dia, de dimarts a divendres, a les 08'00 hores del matí ja desfilaven tocant sense aturall pels carrers de la barriada de la falla i acompanyant fallers, falleres i veinats que no es cansaven d'esclatar bombetes ("trons de bac" que els diuen allà) i encendre traques a fi de despertar tothom qui encara covava dins el llit; era la famosa "desperta" de

cada matí que obligava els músics a estar aixecats a les 06'30 hores i haver berenat a les 07'00 a l'hotel per tal de poder agafar l'autobús i, sense presses, personar-se a la falla a punt de tocar. Acabada la volta, que durava més o menys una hora, tornaven a berenar per tal d'afrontar el cercaviles de migdia, consistent a anar a cercar en processó la fallera infantil i la fallera major a les seves respectives cases per acompanyar-les a la "mascletà" que cada dia a les 14'00 hores tenia lloc al costat de la falla (una estesa de coets, bombetes, masclets i canons farcits de pólvora que feien tremolar parets, portes i tots quants vidres hi havia per les immediacions). Aquests dos actes, "desperta" i "mascletà" eren fixes fins al mateix divendres de St. Josep. Acte seguit, banda i components de la comissió fallera dinaven plegats al "cau" o "barraca", un gran envelopat on s'hi menjava i s'hi feien les vetlades. Precisament el mateix dimarts la banda ja tengué feina extra: la falla infantil de "Carteros" havia obtingut el tercer premi. Ni més ni menys que una desfilada de

L Fallera Major imposant la insígnia de la Falla Carteros a l'estendard de la banda, en reconeixement de la seva feina.

prop de quatre quilòmetres d'anada i de tornada toca que te toca per, amb tota la comissió fallera al capdavant, anar a recollir el premi davant l'Ajuntament, a la plaça del País Valencià. "València", "El fallero" i "Paquito Chocolate-ro", juntament amb moltes altres peces del repertori convencional, es tocaven un pic i un altre fins al punt que arribaren a tocar, en moments menys solemnes, peces dels Darrers Dies, Sant Antoni, es Cavallets, la "lambada", "Mamà Chicho"... i tot quant fes ambient de sarau i festa.

El dimecres tampoc no fou un dia excessivament tranquil. A part de la "despertà" i de la "mascletà", era el primer dels dos dies destinats a fer l'ofrena a la Mare de Déu dels Desamparats, la "Geperudeta" com li diuen allà. A la falla de "Carteros" li tocava desfilat a les 23'00 hores per la plaça de la Verge i deixar els obsequis florals corresponents. Prop de cinc-centes persones de la falla ofrenaren la Verge seguits per la Banda enmig d'una plaça atapeïda de gent. Acabada l'ofrena, com cada vespre, els que encara estaven desvetllats i tenien humor s'atracaven a l'antic llit del Túria per presenciar, enmig d'una multitud de gent, els espectaculars castells de focs que cada nit es llançaven.

El dijous va ser el dia més fluix. Feta l'ofrena, només es feren les dues sortides de rigor i, després de dinar pel centre de la ciutat, uns aprofitaren per recuperar hores de son i d'altres per anar a passejar, de compres o al cine.

Divendres dia 19 era el gran dia, Sant Josep. "Despertà" a les 08'00 hores; missa solemne just davant la barraca de la falla a les 12'00 per, acte seguit fer el cercaviles per la barriada, "mascletà" passades les 14'00 hores i paella valenciana per a tots, feta pels mateixos organitzadors de la falla. Amb el temps just per pair la paella tengué lloc un acte amb el qual la Banda no

Quan es topaven dues bandes de música s'estimulava la competitivitat per veure qui sona més i millor.

comptava: s'improvisà un petit homenatge de reconeixement pels bons serveis oferits pels músics i per la bona predisposició demostrada al llarg de tota la setmana. El president de la falla reconegué públicament el seu agraïment en nom de tota la comissió i la fallera major va imposar la insígnia de la falla a l'estendard de la banda. Aquesta, corespongué amb la donació d'una fotografia de tots els seus components perquè tenguessen un record. Agraïts pel detall, els organitzadors convidaren la Banda per les falles de l'any que ve. La fi d'aquest acte de reconeixement mutu donà pas al darrer cercaviles, en el qual tothom, fallers, falleres i banda hi anava desfressat de carnaval. Va ser un fi de festa molt emotiu,

tothom es va llançar molt per acabar calant foc a la falla infantil. Eren les 22'00 hores i per a les 24'00 estava prevista la "cremà" de la falla grossa i, amb ella, l'acabament de la festa.

Val a dir que una de les anècdotes més emotives que visqueren músics i acompanyants, tot sortint de la plaça on es feia l'Ofrena a la Verge, va ser la interpretació del nostre Sant Antoni, sentit d'una manera molt especial per tots els artanencs que eren allà.

En resum, un viatge exitós a les falles que, més que un lloc d'arribada, ha de suposar un punt de continuïtat per una Banda que a poc a poc es va consolidant i veu reconeguda la seva feina.

La Falla "Carteros" amb la Comissió que desfila.

Tomeu Català. El «Projecte Home».

B.J.- Tomeu Català Barceló. Nascut a Vilafranca el 31 d'agost de 1941. Ordenat capellà el 1967. Ha estat a les parròquies d'Alcúdia i Mancor, després estudià psicopedagogia a Barcelona. Va venir a Artà, i a Cala Rajada, actualment està al Projecte Home del que n'és Cap, està també a la parròquia de Puigpunyent. A ell ens hem dirigit perquè ens contàs un poc de la seva tasca.

Bellpuig.- Per què el Projecte Home, i no una altra escola de reinserció?

Bartomeu Català Barceló.- Tot un equip va estar fent feina durant un any, i de tots els que vérem escollirem el Projecte perquè era el més seriós. El problema que ens trobavem era que el Projecte ens exigia fer un procés de formació i l'haviem de fer fora de Mallorca, i això al principi ens va fer dubtar d'escollir-lo, pel cost que suposava. Però precisament en un viatge d'estudis amb l'institut d'Artà que férem a Roma vaig anar a veure el Projecte que allà ja feia anys que funcionava i em va convèncer, valia la pena fer el Projecte Home.

B.- Quin és l'estil de reinserció del Projecte?

BCB.- Es tracta més d'una formació que d'una reinserció, i es fonamenta bàsicament en la pràctica més que en la teoria.

Tots els nostres formadors han fet el procés, d'aquesta manera poden ajudar els joves a fer-lo.

B.- Hi ha altres escolés de reinserció a Mallorca?

BCB.- Sí, quan nosaltres férem l'opció pel Projecte sabíem que no era l'únic. Hi ha altres grups, i jo sempre dic una cosa: que si el procés és seriós, net i transparent a nivell econòmic i és professional, val la pena perquè l'objectiu és el mateix per a tots: que el jove se'n surti de la droga.

B.- I és possible sortir-ne de la droga?

BCB.- Sí, i tant que sí, totalment i claríssimament. És una realitat, ja no és un desig, perquè quan hi ha persones que fa cinc anys i mig que han fet el procés, és a dir, se n'han sortit, i que ara viuen bé, lluny de la droga, això demostra que el procés ha funcionat i segueix funcionant seriosament.

El que en vol sortir de la droga ho pot fer, no és fàcil, però és una realitat que es pot constatar per la quantitat de persones que n'han sortit del greu problema de l'addicció.

B.- L'educació de la voluntat és una de les característiques del Projecte?

BCB.- N'és una, però no l'única. Els hàbits de conducta, l'educació de la responsabilitat, de l'afectivitat, els sentiments, la recerca en la pròpia història assumint-la, no només com un passat que s'ha d'oblidar, sinó com un pas que ja s'ha fet, que

em serveix per descobrir que ara som distint i amb noves possibilitats.

Una altra àrea en la que actua el Projecte és en la dels valors. La necessitat vital que tenen els joves de recuperar els valors morals positius que li donin un sentit a la seva vida. Joestic convençut que quan per una persona té sentit el que fa i té sentit la seva vida no necessita droga per a viure.

B.- Aquesta tasca al front de Projecte et gasta?

BCB.- Sí, però em fa créixer i és molt gratificant per a mi. És un dels grans beneficis que Déu m'ha donat, amb moltes alegries i forces per a seguir endavant.

B.- A Artà s'ha posat en marxa un programa de prevenció de la drogaddicció. Ajuntament,

PUBLICITAT DISENY LOGOTIPOS RETOLS
SERIGRAFIA FERRATINES ESTAMPACIO DE ROBA CARTELLS
 c/Parròquia, nº 5 -Telf. 83 51 36
 07570 - Artà

CARPINSA

Carpinsa en Aluminio y Saneamiento

A. Cursach y E. Matallana

tel. 83 54 78
 c/ Fray Junípero Serra, 7

07570 - Artà

- * Technal
- * Puertas Aluminio
- * Persianas Mallorquinas
- * Cerramientos Galerías
- * Toldos Policarbonato
- * Cristalerías y Murales
- * Calefacción
- * Energía Solar
- * Gas Butano y Propano

Serveis Socials, escoles, i pares que col·laboren junts per a crear una consciència i motivar per a la prevenció de les drogues. Creus que pot ser interessant?

BCB.- Bé, jo el programa no el conec i no el puc jutjar, però jo diria que si tots aquests grups es posen en marxa pot ser molt bo, la prevenció més seriosa no és la prevenció exclusiva de les drogues sinó la convidada a viure. Prevenir és començar a ser educador de, en, i per a la vida. Que un grup de joves disfruta de viure sense parlar de drogues, això és prevenció. Convidar altres a viure intensament, això és prevenció.

B.- Què es pot fer des de la parròquia o des de l'escola?

BCB.- Molt, ajudar els nins i joves a descobrir noves maneres de passar-s'ho bé, de descobrir-se a ells mateixos, acceptar les seves manques i aprofitar les seves virtuts. S'ha de lluitar per transmetre als joves, a través de la pròpia pràctica docent, l'esperit de viure intensament la pròpia vida i ganes de viure.

B.- La família, amb totes les dificultats que té: televisió, violència al carrer, dificultats

laborals i econòmiques, manca de valors, etc., què hi pot fer?

BCB.- Des de l'experiència que tenim al Projecte, i això és una dada important, hi ha al Projecte més fills sobreprotegits, enganxats a la droga, que fills de pares amb problemes

n'estam afectats tots, tant educadors com joves es tradueix en aquesta manca de valors que condueix en molts casos a la droga. Es tracta, doncs, des de la família de donar sentit a la vida, cercar i trobar el nord.

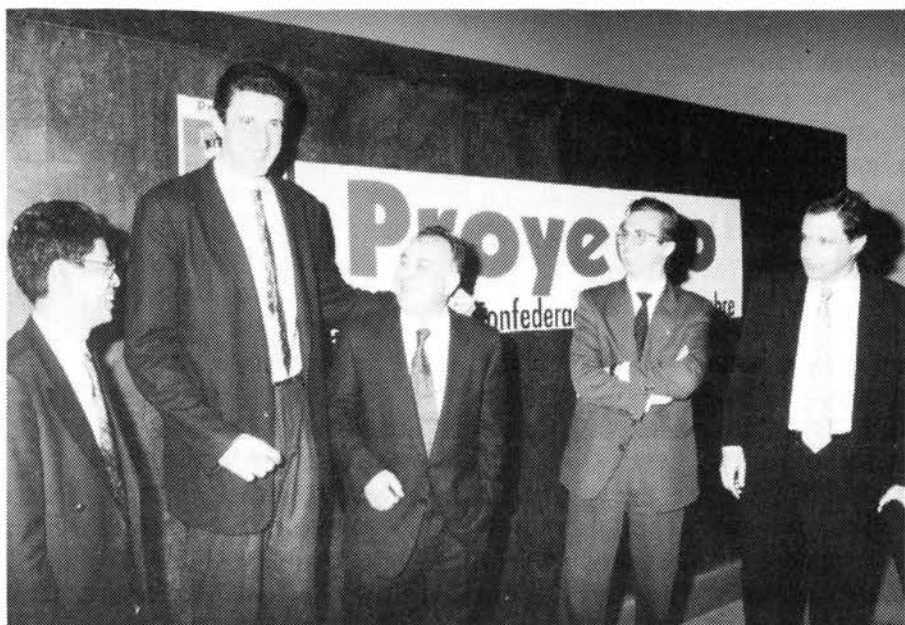
B.- Bé, To-meu, per aca-bar pegarem a una altra ban-da. De la teva estada per aquesta comarca de Llevant, quins records...?

BCB.- Varen ser vuit anys que jo hi vaig esser per aquests indrets. Record la feina amb equip que fèrem amb en Rafel Umbert, en Guillem, en Toni Gili, m'hi vaig trobar

molt bé, tant fent de capellà com treballant a

l'institut. Vàrem intentar, i jo crec que ho aconseguirem, fer Comunitat, fent feina entre tots, tant material: teulades de l'Església, com espiritual: créixer en la nostra fe.

Agraïm a en Tomeu Català la seva predisposició, sinceritat i ajuda.

Fernando Romay, jugador de bàsquet del Real Madrid, al costat de Tomeu Barceló. Mans aplegades, el jutge Baltasar Garzón.

d'alcoholisme, o problemes econòmics. És a dir, pares normals que sempre han tengut tendència a estalviar els problemes als fills i que els han protegit massa, aquests són els que tenim més al Projecte. Fills de pares que els han estimat, potser massa, però malament. El jove necessita tenir punts de referència, donar sentit a la seva vida mitjançant uns valors que actualment li costa trobar per tot el que ja hem anat dient. Aquesta buidor existencial del que

VIALSA

J. Bernad, J. Zafra i J. Genovard

**Ctera. Santa Margalida, 57 -Tel. 83 66 35
ARTÀ (Mallorca)**

Acaba de publicar «Artà en el segle XVI»

Antoni Gili Ferrer, historiador

Jaume Morey. - Després de deu anys ha tornat publicar un volum sobre fets de la història d'Artà i ja parla de publicar el següent, referit als segle XVII. La seva passió és, des de fa temps, l'escrutini d'arxius, biblioteques i fonts orals, dels quals n'ha esdevengut un expert coneixedor, i dels quals n'extreu els materials amb què confegeix les seves obres. La rigorositat, la precisió, l'amor al detall les caracteritzen.

Bellpuig. - D'on pouau tota aquesta documentació?

Antoni Gili Ferrer. - Dels arxius municipals i parroquials d'Artà, però també del diocesa de Palma i, sobretot, del del Regne de Mallorca, secció de protocols. En els protocols notariais s'hi enregistraven les compres, les vendes, els testaments... Hi ha molta més documentació que referent al segle XV i, proporcionalment, més que referida al XVII. La majoria de documents estan en llatí o en un mallorquí molt difícil d'entendre. L'estat de conservació també és un problema. Jo els he anat localitzant i després els he anat agrupant i ordenant per qüestions, com vaig fer en el referit al segle anterior. Quines qüestions? Jo pens que són aquelles que més bé poden donar una idea de la vida de la vila durant la centúria.

B. - És una història documental, per tant...

AGF. - Sí. Partesc del que diuen els documents, la majoria aprovats per un notari i en conseqüència fiables. La documentació és el requisit indispensable per entendre la història.

B. - I com s'aconsegueix la connexió amb el temes generals que sobrepassen l'àmbit artanenc?

AGF. - Hi ha punts en què s'hi estableixen tot d'una, per exemple en el cas de les Germanies. He trobat referències a un personatge no documentat abans, Guillem Esplugues, que era un dels pocs clergues que es manifestaren a favor del moviment agermanat. Hi ha un document que diu que estava disposat a predicar a favor de la causa des de la trona i això és un fet insòlit. Va ser traslladat a València on va patir presó i exili. Hi havia també altres qüestions polítiques que també es tracten al llibre.

També he trobat referències sobre Pere Crespi, un altre clergue agermanat i del qual ja se'n tenia notícia. Resulta que dels escassos clergues agermanats, dos eren d'Artà.

B. - Hi ha més referències a les Germanies?

AGF. - Hi ha documentació sobre les confiscacions fetes als artanencs agermanats. No hi pos la llista perquè ja la publicà Josep Mª Quadrado. A través dels documents hom es pot fer una idea de la gran convulsió que suposaren les Germanies i dels desastres que ocasionà: saquejos, lluites...

B. - Crida l'atenció el fet que sigueu vós mateix l'editor...

AGF. - És un tema que no sol interessar a les editorials convencionals: història local, compartimentada en segles... Interessa als artanencs i als professionals i investigadors de la història. Aventura econòmica? I sí... si hi ha ajudes pots cobrir despeses i obtenir un guany escàs. L'Ajuntament ha col·laborat amb l'adquisició d'una quantitat de llibres.

B. - Heu esmentat la documentació del segle XVII, és que ja prepareu un altre volum?

AGF. - El tenc bastant avançat i si el que he publicat ara té una bona acollida n'avançaré l'edició. Pens que serà més interessant perquè hi haurà més informació i més propera. També hi haurà notícies de llinatges coneguts, biografies... Quines? Mira, del músic Antoni Lliteras Carrió, de don Joan Massanet Terrassa, dels missioners Pare Antoni Llinàs i Pare Massanet, i qualcun altre.

**CONTESTADOR
AUTOMATIC
835033**

PROGRAMA DE SETMANA SANTA

Dia 2 d'Abril-Divendres

Colònia de St. Pere A les 20,30 Celebració comunitària de la Penitència.

Dia 4 d'Abril-Diumenge del Ram

Convent	A les 10,45	Benedicció de Rams al Claustre del Convent. Processó i Missa.
Parròquia	A les 11,45	Benedicció de Rams a Sant Salvador.Processó i Missa a la Parròquia.
Sant Salvador	A les 17	Actuació de l'Orfeó Artanenc.Pregó de Setmana Santa a càrrec d'Antoni LLiteras Pascual .Acte seguit Missa.
Colònia de St. Pere	A les 10	Benedicció de Rams a Ca ses Monges.Processó i Missa a la Parròquia.

Dia 6 d'Abril-Dimarts Sant

Parròquia A les 21 Celebració Comunitària de la Penitència.

Dia 8 d'Abril-Dijous Sant

Convent	A les 18	MISSA DEL SANT SOPAR DEL SENYOR.
Parròquia	A les 19,30	MISSA DEL SANT SOPAR DEL SENYOR.
Convent	A les 21,30	Auto Sacramental .Seguidament ,Processó amb el següent itinerari: Carrer Penya Roja,Carrer Major,Placeta d'es Mar-xando,Carrer Rafel Blanes,Carrer Pou Nou i Carrer Figueretes.Actuació de l'Orfeó Artanenc. Posteriorment, a la Parròquia, vetlla de pregària.
Colònia de St. Pere	A les 20	MISSA DEL SANT SOPAR DEL SENYOR. Seguidament ,Processó.

Dia 9 d'Abril- Divendres Sant

Convent	A les 15,30	Celebració litúrgica de la Mort del Senyor.
Parròquia	A les 19,30	Celebració litúrgica de la Mort del Senyor.
Sant Salvador	A les 21,30	ENDAVALLAMENT DE LA CREU I PROCESSÓ DEL SANT ENTERRO,amb el següent itinerari : Costa de Sant Salvador,Figueretes, Pou Nou,Josep Sanxo de la Jordana i Carrer de Sant Salvador. Actuació de l'Orfeó Artanenc .
Colònia de Sant Pere	A les 20	Celebració litúrgica de la Mort del Senyor.

Dia 10 d'Abril-Dissabte Sant

Convent	A les 20,30	Celebració de la VIGÍLIA DE PASQUA.
Parròquia	A les 22,30	Celebració de la VIGÍLIA DE PASQUA.
Colònia de Sant Pere	A les 20,30	Celebració de la VIGÍLIA DE PASQUA.

Dia 11 d'Abril-Diumenge de Pasqua

Parròquia	A les 9	Processó del Crist Ressuscitat i Missa de Pasqua.
Convent	A les 12	Missa.
Sant Salvador	A les 18	Missa.
Convent	A les 20	Missa.
Parròquia	A les 19,30	Missa.
Colònia de Sant Pere	A les 10,30	Processó del Crist Ressuscitat i Missa de Pasqua
Colònia de Sant Pere	A les 19	Missa.

Processó del Divendres Sant

L'itinerari de la processó del Divendres Sant ha estat modificat una vegada entrat a impremta i, en conseqüència, no serà el que figura en el programa.

Després de baixar de Sant Salvador per la costa, la processó seguirà pels carrers Figueretes, Pou Nou, Rafel Blanes, Centre, Plaça de S'Aigo, Josep Sanxo de la Jordana, Pou Nou i Figueretes.

XX Aniversari de S'Endavallament

El passat dia 7 de març, a l'església parroquial d'Artà es va celebrar un acte commemoratiu del 20è aniversari de S'Endavallament. En el número passat n'oferirem la crònica. Avui publicam, com a documents, els discursos d'Antoni Pascual Servera, actual President de la Confraria de S'Endavallament, de don Joan Sard Pujades i de don Miquel Mestre Genovard.

Discurs d'Antoni Pascual Servera

Benvolguts artanencs i respectables visitants. Només dues paraules per agrair la vostra presència i la vostra col.laboració directa o indirecta, amb la nostra confraria. Meu és l'honor de presidir-la en aquests darrers anys, però no puc deixar d'esmentar els noms dels qui me precediren en el càrrec. Vagi, idò, per dita i consabuda la meua més plena consideració per a Miquel Pastor i Vaquer, Antoni Brunet i Frau i Joan Sard i Pujades. I per a l'amic Pere Pep Gil que a més avui, i sortadament, ens fa de mestre de cerimònies. A tots ells, gràcies.

I gràcies a tots els il.lustres pregoners que, aquest capvespre, en ocasió única, podem veure qui reunits; un magnífic floret d'eminenències. Que aquest diploma que a continuació els hi entregarem l'acceptin com una senzilla però ben sentida mostra del nostre més alt reconeixement i la nostra més entranyable estima.

Un agraïment especial, també, per la seva desinteressada i permanent col.laboració a l'Orfeó Artanenc, que sempre ens ha sabut donar la millor per acabar de

confitar la lectura dels diversos pregons.

També vull aprofitar l'avinentesa per testimoniar la nostra gratitud al magnífic Ajuntament d'Artà que en tot moment ens ha donat suport, i no tan sols econòmic, en la tasca anual de Setmana Santa i edicions de programes i pregons.

I, finalment, deixau-me donar les gràcies a Josep Forteza, artífex i realitzador del pas de S'Endavallament que més tard, i a mode d'estrena, veurem i serà beneït.

Sempre seran ben rebudes les col.laboracions i ajudes a la nostra confraria, una confraria que és de tots, perquè a un poble unit i creient com Artà, confreres ho som tots.

Moltes gràcies.

Parlament de presentació del Pas "Davallament del Senyor" d'en Josep Forteza, llegit a l'Església Parroquial d'Artà la nit del dia 7 de Març de 1993 per Miquel Mestre i Genovard.

En una ocasió, un periodista que entrevistava el poeta Salvador Espriu li preguntà: "Vostè és catòlic?". "Sí", contestà l'escriptor. "Catòlic practicant?". "No", digué Espriu. "No obstant, vostè cada diumenge va a missa", inquirí el periodista. "Sí", féu don Salvador. "Com s'explica això?", se n'estranyà el columnista. "Miri-li aclarir el poeta: jo som un home de teatre i la missa és l'obra de teatre més rodona i misteriosa que existeix i, a més, la que fa més anys que està en cartellera".

Sé cert que no era intenció d'Espriu el profanar, amb els seus mots, el sentit de la litúrgia, sinó que, ben al contrari, crec que el que volia era sacralitzar el sentit del

teatre. Teatre és representació, és a dir, presentació repetida, com presentació repetida, anc que renovada cada vegada, és el fet de celebrar a cada missa el misteri de la mort i resurrecció del Fill de Déu. Qui assisteixi a missa amb fe, hi veurà allò de sagrat que traspuja la representació. Qui, agnòstic o ateu hi vagi, hi trobarà tan sols el teatre del que hom diu sagrat. Altre tant passa amb les processons de Setmana Santa: uns les poden assumir i encobeir com autèntics actes de fe; altres com lícits acompliments de la tradició, i d'altres, més escèptics o descreguts, com simple comèdia, no mancada de fosc i tenebrós dramatisme. En tot cas, sempre som davant una representació. Es re-presenta la Passió de l'home de Natzaret, les escenes més cruels o més memorables de la seva mort, o les més tràgiques manifestacions del dolor dels penitents. I aquesta és, pens, la funció dels passos de Setmana Santa: fer palesa i present una estàtica escena del drama de Jesús. Drama no fictici ni fantàstic, sinó amb veritable rerafons històric i religiós. És per això que les figures dels imainers, de tanta tradició sobretot a l'Espanya del Sud, transcendeixen el simple fet artesanal, escultòric, artístic o teatral: tan venerable és un pas de Setmana Santa com ho pugui esser la imatge en fusta policromada de la nostra romànica Mare de Déu de Sant Salvador. Ambdues imatges són representacions d'un símbol primigeni. Cap de les dues no poden esser senzillament idolatrades. Cal retrobar-hi el símbol. Cal diferenciar significant i significat. Sovint la ignorància i la superstició han fet del cristianisme una religió

ESTRUCTURAS

Pídanos presupuestos sin compromiso

C/ Rafel Blanes, 98 tel. 83 66 64

07570 - Artà

**ES LLOGA
UN LOCAL**

al carrer de Santa Catalina, 10
07570- Artà

Informes: tel. 83 65 48

de pràctiques idòlatres: "Jo crec més en la Verge de Lluc que en la de Sant Salvador", vaig sentir dir a una respectable senyora mallorquina. "La Macarena es más milagrera que la del Rocío", podria haver dit un andalús. O "a mi que no me toquen mi Guadalupita", podríem sentir d'un mexicà. Total: una autèntica guerra de verges. En pateix l'escriptor Salman Rushdie, pens que podem aprendre de la religió dels nostres veïns islàmics, en la qual no existeixen els ídols: les mesquites són absolutament buides de retaules i figures. Que cap representació no passi al davant d'allò que representa.

Dit tot això, crec que és escaient parlar de Josep Forteza no com artista plàstic sinó com a director teatral. Ell, amb aquest pas que avui veurem, ens fa una proposta escènica que ens recorda i representa, estàticament, el moment en què Jesús, ja mort, és abaixat de la creu. Escena que es completarà, en el seu context de cada Divendres Sant, amb la il·luminació dels ciris de la processó i la banda sonora d'un fúnebre que cornetes i tambors tocan al darrera. I vet aquí l'emoció creada, com emocions ha de crear tot bon muntatge teatral. Sis són els personatges que ens presenta: el protagonista, Jesús, ja cadàver fred i amarat per regalims de sang coagulada; Nicodem i Josep

l'Arimateu que, com poden, l'abaixen de la creu. L'apòstol Joan, amb rictus de turmentós dolor per la visió del seu mestre i amic desfet. Maria de Natzaret, esmaperduda i esglaiada per l'accelerada cursa dels esdeveniments dels últims dies; i Maria de Magdala, que, com si fóra una amant fidel, no deixarà ni un moment el seu amat. Aquesta és la

a enterrar a Jesús. Cal fer-ho aquell mateix vespre: l'endemà és el Sabbath jueu que prohibeix qualsevol feina, fins i tot la de caminar llargues distàncies. Més tard arribaran l'arimateu Josep, el jove Joan i les Maries. Ells porten el sudari i llençols de lli, ungüent i perfum de nard per a l'enterrament. Encara està recolzada a la creu

l'escala que ha condemnat el Natzarè: "IESUS NAZARENUS REX IUDEORUM". Previ vist-i-plau de la guàrdia del pergamí del Governador Pilats, l'arimateu, un a una puja els esglaons, treu la corona espinosa de la closca de Jesús, li passa el sudari llarg per les aixelles i el fixa a l'extrem superior de la viga vertical. A cops de maça, desenclava els canells del cru-

representació. Però traspassem el símbol. Tornem, amb la imaginació, als fets primigenis: És un grisenc divendres d'una primavera tot just encetada. El dia s'acaba i ja és entrada de fosca. En el turó del Calvari no es senten més que els renous llunyans de la Jerusalem capvespral, l'eco de la tronadissa fonda del cel plujós i, adesiara, les rialles dels guàrdies que, per matar el temps, segueixen jugant als daus sota un tendal de lona d'una xicalènia que espurneja amb la brusquina. El vell Nicodem, home de prestigi a la ciutat, ha aconseguit, contra costum, permís de Pilats per

cificat. Un brusc sotrac el sacseja deixant-lo pengim-pengam a mitjan creu. Nicodem treu el clau dels peus. L'arimateu, lentament, afluixa tela com qui afluixar corda, i el cos de Jesús, aidat des d'abaix per Nicodem i Joan, torna tocar terra.

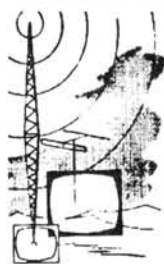
En una ocasió vaig esser avisat d'urgència per assistir a domicili a un nin de set anys que acabava de ser atropellat per un cotxe. Quan, a correuita, vaig arribar a la casa, el nin ja era mort. Sa mare l'havia portat en braços fins al seu propi llit de matrimoni, i com si li haguera de respondre a l'acte, no parava de

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE

EXCAVADORA MINI

C/. Son Servera, 29
Tel. 83 65 59

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Electrodomésticos
Reparaciones eléctricas - Antenas

Proyectos

Mateo Morey

83 51 35

Calle Gran Vía, 25

ARTÀ (Mallorca)

Història de S'Endavallament, vint anys de S'Endavallament.

Parlament pronunciat per Don Joan Sard i Pujades a l'Església Parroquial d'Artà el dia 7 de Març de l'any 1993 a la nit, amb motiu de complir-se els vint anys de S'Endavallament.

Benvolgut auditori:

Sí, ja fa vint anys, millor dit, un poc més de vint anys, que en aquesta mateixa església el Dia del Ram de capvespre se feien els Dotze Sermons pel quaresmer que al llarg de setmanes anteriors havia predicat des de la trona les veritats de l'Evangeli o les normes morals que havien d'observar els devots feligresos que l'escoltaven atentament.

Sí, a l'entorn de vint anys que en aquesta mateixa església, el Divendres Sant, se feia per dos capellans el solemne Davallament de la Creu. I ara també per aquelles mateixes saons, i en el lloc on estan ara reunits, que se feia la monumental Casa Santa, amb aquelles dues escalonades de fusta que cruixien suament quan hi pujàvem i per on arribàvem a dalt, a un escenari litúrgic d'inesborrables records de la nostra infantesa i de la nostra joventut...

Però tot això ha passat, millor dit, va passar a la història fa una vintena d'anys. Sí, va passar; però l'esperit que batejava dins aquelles entranyables cerimònies antigues no

se va esvaïr completament. Salvarem qualche cosa. I ara, passat un temps més que prudencial, la Confraria de S'Endavallament pot repetir avui, satisfeta, la coneguda dita d'un vell poeta llatí: "**Non omnis moriar**". (No moriré del tot).

En efecte, no moriren del tot les entranyables cerimònies antigues, puix els Dotze Sermons foren substituïts pel Pregó de Setmana Santa que ara, des del l'any 1972, se pronuncia solemnement cada any a Sant Salvador el Dia del Ram de capvespre, i el Davallament de la Parròquia, fet per dos capellans, se va transformar en S'Endavallament del Divendres Sant a la nit, també a Sant Salvador, Endavallament que sense por d'equivocar-nos podem qualificar de digníssim i meravellós i que va començar, com molts recordareu, l'any 1971 o sia un any abans dels Pregons.

Per aquestes dates, idò, anys 71, 72, comencen de veritat els **Vint Anys de S'Endavallament**, que procuraré relatar-vos d'una manera bastant resumida com és natural.

L'any 1968, essent ecònom d'aquesta Parròquia Don Mateu Galmés, entre aquest i un grup de persones encapçalat per Serafi Guiscafè, ja se va encetar la qüestió de fer alguna cosa per tal de millorar la nostra Setmana Santa, perquè actes com per exemple els Dotze

Sermons, havien sofert una minva considerable en el número d'assistents, per las raons que sien. Però Don Mateu Galmés va cessar d'ecònom en el mes de setembre de l'esmentat any 1968 i la cosa, de moment, va quedar un pocaturada.

Dia 6 d'octubre següent prengué possessió de la nostra Parròquia el nou ecònom, Don Joan Servera, i el mateix grup que abans havia despertat la idea de fer certs canvis en la Setmana Santa, se presentà a Don Joan manifestant-li els projectes que tenia des de temps enrere i els mitjans adients per a dur-los a la pràctica.

Passà una temporada i, com més anava, més força prenia la idea del grup iniciador encapçalat per Serafi Guiscafè. Hi va haver reunions a La Sala, en temps del batle Miquel Artigues, de So Na Sopa, va recolzar els projectes l'Associació Club Llevant, presidit aleshores per Miquel Pastor, Rabassó, va fer coll amb tots ells, encobeint-ho, el nou ecònom Don Joan Servera i se va formar finalment una agrupació de fet -no de dret encara- que posà fil a l'agulla per tal d'escenificar el Davallament de la Creu, S'Endavallament del recinte emmurallat de Sant Salvador que va representar-se per primera vegada el Divendres Sant de l'any 1971, com ja vos he indicat anteriorment.

COEKA, S.A.

DELEGACION EN CALA RATJADA:
Vía Mallorca, s/n - Tel: 56 37 48

CONSTRUCCIONES

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANTERA DE ARIDOS PROPIA

ALQUILER MAQUINAS

BOMBA HORMIGONAR PROPIA

HORMIGON PREPARADO

CONTROL CALIDAD

LABORATORIO

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F. A - 07 254188

PLANTA: Ctera. Artà-Alcúdia, Km. 4
Telèfon: 83 56 88 Fax: 56 52 67

Com aquest Endavallament va ser un èxit i tothom el va bravejar a més no poder, els qui l'havien organitzat cobraren molt de coratge. El nou batle, Miquel Pastor, que, diguem-ho així, de la presidència del Club Llevant va passar a l'alcaldia, donà també suport a aquell moviment renovador que no tenia aturall i, tots units, autoritats (Batle i Rector) i l'aplec d'artanencs entusiastes, varen projectar per l'any següent el primer pregó de Setmana Santa que en substitució dels antics Dotze Sermons va tenir lloc, també a Sant Salvador, el dia 26 de Març de 1972, que era el Dia del Ram.

El pregoner va ser el nostre bon amic, enpau descansi, Josep Francesc Sureda i Blanes, encoratjador decidit de qualsevol acte cultural que se li presentàs. Amb l'esmentat pregó de Josep Francesc Sureda i Blanes, són ja 21

els que s'han pronunciat sense interrupció el Dia del Ram a la nostra vila, i aquests parlaments, no hi ha cap dubte, que el dia de demà podran constituir un arxiu de dades ben interessants relacionades en punts concrets de la vida del nostre poble.

El grup iniciador, al qual s'hi anà afegint altra gent, després de treballar uns anys -quatre o cinc- com associació de fet, va trobar que era convenient donar forma jurídica a la cosa i constituir una entitat que pogués compareixer a qualsevol part com a tal i demanar ajudes econòmiques, i de tota casta, que sempre n'hem necessitades i en necessitam encara ara.

Hala, idò, facem uns Estatuts! -diguérem tots. I els Estatuts se feren. ¿Què feim, una associació civil o una associació més tost eclesiàstica? ¿Com ho feim això? Parers, n'hi hagué diferents; però a la fi va prevaler la idea de formar una **Confraria** que semblava la solució més apropiada tenint en compte el fi que perseguia aquella agrupació de fet que no volia, ni vol

altra cosa, que enaltir i dignificar els actes de la Setmana Santa artanenca.

Se començà a treballar a la redacció dels Estatuts i, una volta que estiguéren enllestits i agradaren a tothom, s'enviaren al Senyor Bisbe de Mallorca per a la seva aprovació que la veritat és que no va perllongar-se gaire temps a venir. En efecte, a final del mes de març de 1976, Antoni Brunet, que era el que havia dirigit la instància al

Senyor Bisbe acompanyada del projecte d'Estatuts, rebia una comunicació de Ciutat que deia textualment així: **“Nos, Don Teodoro Ubeda Gramage, por la gracia de Dios i de la Santa Sede Apostólica, Obispo de Mallorca, provincia de Baleares, HACE-MOSSABER: Que, atendiendo a lo solicitado por Don Antonio Brunet Frau, en representación i delegación de sus compañeros, firmante del acta fundacional de 15 de este mes; teniendo en cuenta la aprobación por parte del Rvdo. Sr. Cura Párroco de Artá i el informe favorable del Rvdo. Sr. Teniente Fiscal del Tribunal Diocesano; por el presente venimos en erigir i erigimos, en virtud de la Autoridad que Nos corresponde por el Canon 685, y con la categoría de COFRADIA, a tenor de los cánones 707-719 del Código de Derecho Canónico, la CONFRARIA DE S'ENDAVALLAMENT en la Parroquia y villa de Artá, i con sede en el Santuario de Nuestra Señora de San Salvador de la expresada**

Parroquia, y aprobamos los Estatutos presentados que servirán para el régimen de la Asociación. Al mismo tiempo designamos al Rvdo. Sr. Cura Párroco de Artá para la atención religiosa de dicha Cofradía. - Dado en Palma de Mallorca, a los 25 dias del mes de marzo del año 1976. Teodoro Ubeda (Signat i rubricat)-. Por mandato de S. E. Rvdma. el Obispo, José Sacanell, Can-Srio (signat i rubricat).” (Hi

ha el segell del Bisbat).

Ja tenim aprovats els Estatuts! Ja tenim legalitzada la Confraria! Amb aquesta bona notícia, Antoni Brunet va tenir foc dins ses sabates per tal de convocar una reunió que va celebrar-se al Centre Social el dia 2 d'abril del mateix any 1976. En aquesta reunió hi comparegueren tots, o quasi tots, els socis fundadors els

noms dels quals trob que no seria just ometre en aquest moment. Són els següents, tal com figuren al Llibre d'Actes: Antoni Brunet, Tòfol Lliteras, Josep Mislata, Miquel Pastor, Joan Bujosa, Maria Genovard, Maria Femenias, Antònia Lliteras, Pere Riera, Pere Matamalles, Pere Moll, Jaume Casellas, Jeroni Cantó, Miquel Fuster, Joan Alzamora, Jordi Cabrer, Joan Massanet, i Joan Servera, Rector. Tampoc puc ometre els noms de dos col·laboradors nostres que feren, en aquells primers moments, una feina ben eficaç i digna de tot elogi, com són: en Sebastià Riera i en Joan Ginard (Sarasate). N'hi hagué d'altres, els noms dels quals, si no cit ara, és perquè no de tot he trobat constància per escrit i la memòria, després de tants d'anys a voltes flaqueja, i a mi, per desgràcia, ja em comença a flaquejar. Per les omissions, doncs, involuntàries, us prec un generós perdó.

Els Estatuts consten de 41 articles, distribuïts en 5 capítols. Dels articles, solament us en llegiré

un, el primer, que assenyala ben clarament el fi de la nostra Cofraria. Diu així: "Art. 1º. De acuerdo con los dispuesto en el Código de Derecho Canónico y con el fin de dar mayor realce a los actos de culto público de Semana Santa, se constituye en la Parroquia de Artá una Cofradía que se denominará Cofraria de S'Endavallament".

La nostra missió, doncs, no és més que aquesta: procurar donar importància als actes de la Setmana Santa artanenca a fi que resultin sempre lo més dignes possible, tot ajudant així el nostre clergat per tal que, entre ell i nosaltres, tots plegats, poguem seguir conservant les benvolgudes tradicions que ens deixaren, com a penyora de fe irrenunciable, els nostres avent-passats.

Això que us acab de dir, que la nostra missió no és altra que donar importància als actes de la Setmana Santa, ho podreu comprovar amb uns quants fets que vos relataré seguidament.

Auto Sacramental de la Placeta del Convent.

L'any 1979 se va inagurar, com molts recordareu, un acte a la Placeta del Convent que consisteix en un auto sacramental representatiu de la Cena i la Presa de Jesús.

Raons poderoses aconsellaren a la Confraria la introducció d'aquest auto sacramental, la primera fou que era necessari aixecar el Dijous Sant, que havia anat decaient a causa que assistia poca gent a la processó; i la segona, molt important, que s'havia de fer qualche cosa perquè el barri del Convent tingués també, com el barri de la Parròquia, un acte destacat de la Setmana Santa. Tots som artanencs i tots hem de participar de les nostres coses.

Gent jove a la Confraria.

Per la primavera de 1987 va haver-hi una reunió molt nombrosa a la Confraria, amb gent jove convidada expressament i que molts d'ells havien manifestat a distints confreres llur decidida voluntat d'ajudar-nos. La Confraria, com és natural, rebé aquests joves amb els braços oberts ja que representaven saba novella per a la nostra Associació.

A indicació del P. Roldán se formaren, en l'esmentada reunió, distintes comissions per tal que la feina a fer quedàs distribuïda degudament i que, de cada cosa, hi hagués uns responsables determinats.

Com a conseqüència d'aquella incorporació de gent jove a la Confraria i de distribució de feines, pel mes d'agost de 1987 va tenir lloc als locals de Na Batlessa, cedits pel nostre Ajuntament, una exposició d'objectes de Setmana Santa. Allà hi poguérem contemplar des d'un vestit de centurió fins als Pregons editats en aquell moment, des de les vestes de les Tres Maries fins al nostre ric sepulcre en miniatura, des d'un estendard i fins a una capa de prohóm. I tot bellament compost, ordenat i rodejat dels domassos vermells que en temps passat adornaren la nostra antiga Casa Santa.

Nova Junta.

Dia 14 de setembre de 1987 hi hagué eleccions a la Confraria de S'Endavallament. D'aquestes eleccions en resultaren els següents càrrecs directius: Pere Pep Gil Fuster, President; Antoni Pascual Servera, Vice-President; Pep Mislata Cuéllar, Secretari; Maria Juan Riera, Vice-Secretària; Miquel Fuster Bonnin, Tresorer;

Pep Forteza, Maria Riera, Antoni Esteve Rosselló i Bartomeu Esteve Rosselló, Vocals. La nova Junta, encoratjada per la gent jove de que us he parlat abans, i confiant en ella, va emprendre una tasca gegantina de fer coses: se renovaren uniformes de centurió, se confeccionaren vestes, se restauraren -bona part per en Pep Forteza- distints Passos que ja havien estat arraconats i no sortien a les processons, com per exemple, la Verònica, s'Ecce Homo, etc. Després vingué, promoguda principalment per n'Isabel Negre i en Miquel Fuster, la formació d'una branca novella de la nostra Confraria, o sia, la **Confraria de la Mare de Déu de Sant Salvador**. Just per aquesta se confeccionaren, pels respectius interessats, 66 vestes; però la Confraria de S'Endavallament els va proporcionar la roba necessària. De carapunats de la Verònica, ara n'hi ha 25; de la Dolorosa, 16; i de carapunats petits vermells, una trentena. Abans, com bé recordareu, no n'hi havia tants, ni de molt.

Tot això que acab d'anomenar va ocasionar naturalment uns despeses molt grosses i si no fos que la Confraria de S'Endavallament sempre ha posat en pràctica, tal volta d'una manera instintiva, aquella bella i tranquil·litzadora pàgina de l'Evangeli que diu "cercau primer el regne de Déu... i tota la resta se vos donarà per afegit", si no fos per això, repetesc, la veritat és que no sé com n'haguérem sortit perquè després de fer tantes vestes i restauracions i altres herbes, el caramull de factures pendants arribava a la xifra esborronadora d'uns tres milions de pessetes. Però també us he de dir, amb gran satisfacció, que d'aquests tres milions ja n'hi ha més de dos i mig de pagats i que actualment ja només tenim un passiu

BAR- RESTAURANTE CAN BALAGUER

tel. 83 50 03
c/ Ciutat, 19

07570 - Artà

* Menú del dia

* Tapes Variades

* Cuina Mallorquina

d'unes 400 mil pessetes.

Quina sort que heu tenguda! -tal vegada digui qualcú. Sort? Res de sort! "L'afegitó" del l'Evangeli que ens ha comparegut per mitjà de mans generoses que no puc amagar de cap manera en aquest moment. En primer lloc he de destacar l'ajuda anual econòmica -i afegiré també que exemplar- del nostre Ajuntament. També ens han ajudat a portar la creu -i mai més ben dit que en aquest cas- la Caixa de Balears "Sa Nostra", la Caixa de Pensions, el Banc Hispano Americà, el Banc Espanyol de Crèdit i la Banca March. Hem rebut també una sèrie de donatius anònims que per això, perquè són anònims, no puc dir naturalment de qui són; i a aquest capítol de donatius anònims s'ha de sumar, perquè en el fons són doblers, els molts treballs desinteressats de persones que han col·laborat amb nosaltres en distints quefers i que, si els haguéssim hagut de pagar, el deute actual seria encara més gros. A tots ells, idò, Entitats i particulars, moltes gràcies, moltíssimes de gràcies.

Una altra Junta nova.

Dia 5 de desembre de 1991 hi hagué en el si de la Confraria noves eleccions de les quals en sorgí aquesta Junta: Antoni Pascual Servera, President; Pere Riera Ferrer, Vice-President; Josep Mislata Cuéllar, Secretari; Maria Juan Riera, Vice-Secretari; Miquel Fuster Bonnin, Tresorer, Antoni Roldán Brancolini, TOR, Josep Forteza, Maria A. Riera, Maria Rosselló, Maria A. Sancho, Bartomeu Esteva i Antoni Esteva, Vocals; Francesc Munar Servera, Vocal nat, Rector Solidari.

Aquesta Junta, elegida fa uns quinze mesos, ha seguit les petjades de la Junta anterior i les que va

iniciar aquell grup d'artanencs entusiastes que a l'entorn dels anys 71-72 començaren a treballar per enaltir la Setmana Santa. Sota la direcció d'aquesta nova Junta s'ha programat l'acte que estam celebrant i se programaran els actes de la Setmana Santa del mes que ve que, ja ho veureu, sortiran també, si Déu ho vol, ben dignes i ben lluits.

Enguany s'estrenarà el bellíssim Pas del Davallament de la Creu, obra ben acabada de Josep Forteza, que l'ha volguda regalar generosament a la nostra Confraria confirmant allò que us deia abans de "l'afegitó". D'aquest Pas no us he de dir res ja que en parlarà detingudament el nostre bon amic en Miquel Mestre. Jo sols vull ara manifestar públicament les gràcies a en Pep Forteza pel seu regal com també vull manifestar-les a Nicolau Casellas que ens ha fet el dibuix del Pergamins que s'entregaran anit als Pregoners.

I després de tot això que vos he contat sobre la cuolla insaciable de la Confraria de S'Endavallament per tal que els actes de la Setmana Santa artanenca surtin de cada any més lluits; després de la Cena de la Placeta del Convent; després de fer tantes vestes i restaurar Passos i fer-ne de nous; i després de posar-nos capes i de dur ciris encesos, algunes persones -n'hi ha hagudes- hauran pensat: ¿No és això un poc de **teatre**?

Mirau: sobre aquest punt i respectant sempre les idees dels que no pensen com nosaltres, us he de dir que l'origen del teatre és, en bona part, religiós i sinó recordau el drama dels Reis, tan representat altre temps per tots els pobles de Mallorca; recordau també el Davallament de la Creu que es feia antigament a les nostres esglésies, amb tota classe de detalls; i pensau

en els nombrosos "autos sacramentales", representats sobretot per terres de Castella en els segles XVI i XVII.

Sí, el teatre religiós té una bella i noble tradició i al poble sempre li ha agradat poder veure plàsticament allò en què creu en el fons de la seva consciència.

Eliminar la **forma** de les coses - en aquest cas el "teatre" - quasi sempre ens porta cap a una buidor bastant desagradable.

El **fons** i la **forma**, per anar bé han de caminar units. Ja sabem que lo més important és el fons, la substància de les coses; sense això, la forma seria una fullaraca vana. Però la substància, sense un revestiment adequat, és com un aucell sense coa. I ja sabeu allò que diuen en mallorquí: que **sa coa fa s'aucell**.

¿Què seria del Dant i de la Divina Comèdia si l'autor no hagués revestit l'argument d'uns versos immillorables? ¿I què seria de les nostres famoses Rondalles -que normalment foren contades d'una manera molt simple i malgarbada a Mn. Alcover- si aquest no les hagués endiumenjades amb una prosa viva i popular?

No, amics meus, no podem prescindir així com així de la **forma** de les coses perquè darrere aquest **prescindir-ne** pot haver-hi un avenc bastant perillós.

La Confraria de S'Endavallament, d'acord amb aquestes idees, i durant aquests darrers vint anys, ha procurat sempre donar una forma bella i digna als grans Misteris de la nostra fe. Aquesta ha estat, i és encara ara, la seva tasca. I Déu faci que pugui ésser-ho per molt d'anys.

Res més, i moltes gràcies per la vostra atenció.

Joan Sard i Pujades.

FORN DE CAN BECA

Cada dia, bon pa

Cada dimecres, panades
Cada divendres, robiols

Despatx central:

Rafel Blanes, 51 - Artà - Tel. 83 61 72

Tiranyant dreces. (I)

A la dècada dels anys trenta, quan el mes de juny donava el relleu al germà juliol, Sa Vinyassa era un terbolí de palmers. Tots els garballons eren amorosament desunglats (massa ell les palmes entrades constituïen un capítol important per a les famílies econòmicament modestes) perquè, fins i tot, els ventalls mig grenyals tenien sortida. No oblidem que, en aquella època, l'obra de palma era el complement idoni per poder estalviar qualche pesseta.

A les encontrades, la gent treballava de debò i, malgrat les pesants tasques feineres, tothom cantava i sabia fer Nadal amb dos murtons. A Ca'l Dimoni la malastrugança, que Déu ja proveirà i, si no bastàs la seva magna, Sant Pere que posi el bast. No en mancava d'altre que haver de plorar de dia, quan les penes campen a la nit. Tammateix, remugar contra la mala estrella és engronyir-se de bades.

Els barquerers, sota el far inclement del sol i la cigalada assajant futurs concerts de sons esmussadors, arrabassaven des de davant Ses Cases fins a Sa Coma de S'Escala, partint-se les fites des Pla de Ses Egos, En Pelegrí, Na Fosca, Sa Sasserà (topònim vulgarment conegut per "S'Acera"), el Bolcador de Ses Egos i S'Engrunada des Senyoret. Però les barqueres que duïen la doma eren les de Davant Ses Cases (Clotat Suany) i Ses Mates Mosqueres.

Encara les perdus no havien obertat el primer badall matiner, com l'amo en Sebastià Galmés, Cama, progenitor de la nissaga dels Balaguers, un membre de la qual és en Sebastià de la tintoreria, l'amo en Joan Carrió, Morey, pare de na Maria Balaguera, esposa d'en Pere Fernández i cunyat de l'anterior, l'amo en Joan Metler, sogre del famós Bernat Randa, els gabellins l'amo

Mateu Sureda Torres, Balaguer, nascut al Pou D'Avall, 8, el 25 d'agost de 1903. Era fill de Mateu Sureda Garau i Bàrbara Torres Nadal, Galbis. Casà amb Francina Aina Ferrer Lliteres, l'onze de setembre de 1928. El solar matrimonial deixà la llavor de quatre fills: Bàrbara, Francisca, Catalina i Maria. Mori el 12 d'octubre de 1938 al carrer d'Alqueriot, 22.

N'Antoni Cataiol i el seu cunyat, l'amo en Mateu de Na Vellea (en Cataiol era el sogre de na Bàrbara Cantes d'es Cos) etc, junt amb els estadans del lloc, a mitja panxa i cara al vent, començaven l'escarada.

Aquests palmers, per força procuraven treure els biaixos perquè no tot queia dins el net. Si més no fa, les palmes feixades quasi sempre eren amitjades i, en el millor dels casos, el barquerer acostumava a pagar la servitud d'arrendament. Sort que La Vinyassa anava ben servida de fonts i el proveïment d'aigua fresca no comportava cap entrebanc. Ben al s'enrevés d'altres indrets, en els quals la set malgastava i rosegava la moral dels palmers.

Per la Mare de Déu dels missatges (vuit de setembre) de l'any 1929, na Bàrbara Sureda Ferrer, Lloveta, havia complit dos mesos. Els seus ullets no cop-

saven el canvi de llar, que era molt diferent del bressol nadiu del carrer Alqueriot, 22. Els pares, Mateu Sureda Torres, Balaguer, i Francina Aina Ferrer Lliteres, Lloveta, temptaren la vida provant d'arrelar a Sa Vinyassa. L'intent pagès fou secundat pel padri Mateu Sureda Garau, Balaguer, i el fill petit Miquel Sureda Torres.

Un cop haver pres possessori del latifundi, feren recompte del maneig: cinquanta caps de bovi, un mul de vuit pams i tres quarts, ramat de cabres i una nombrosa porcatada de truges i porcastrells. S'havia d'anar promptes i ulls al viu, perquè la guarda de bous necessitava mà ferma. Pensem que els braus i braves mallorquins es caracteritzaven per la imprevista traïdoria, essent igual de mansos que ferotges. Si les donaven confiança, la pegaven quan manco ho esperaven.

Però els Balaguers tenien dits per trempar l'orgue i la vessa arraconada a les Voltes de Sa Bassa d'en Raspall. Amb dos encenalls de pi s'atansaven d'elaborar una focatèria, bastant-los un bleix de coratge personal per vèncer els destorbs i assegurar-se el pa i companatge cada dia de l'any. A més d'atendre les ocupacions normals de la finca, també es treien la pruaga de pollaguera per poder vendre verducs d'aladern, palmes, caragols, esclata-sangs i llenya.

Cada dos dies munyien les cabres, perquè la llet i el formatge integraven el cinquanta per cent de l'apartat nutritiu. ¿Hi ha gastronomia més honesta i litúrgica que sopar de sopes escalfades amb llet formatjada? I si al succés hi afegim el fet de menjar-les al l'entorn casolà d'un escalfapanxes com Déu mana, immersos dins les pessigolles multicolors del tebi llum d'en-cruia, tendrem la joia suprema de tastar el Cel i maritar-lo amb la Glòria.

Ara bé; les cabres havien d'anar a cercar-les rere els penya-segats de Sa Vaca i esquarterant Ets Esglais Murriosos.

Francina Aina Ferrer Lliteres, el 27 de febrer de 1905 engrandi el padró municipal al carrer d'es Convent, 13. Dona impol.luta, suportà, amb estoïcisme exemplar, el calvari d'un prematur viudatge i haver de pujar la fillada de quatre nines en una de les èpoques més difícils de l'actual segle.

COMPTABILITAT

FACTURACIÓ

NÒMINES

MECANOGRAFIA

INFORMÀTICA

AUTOCAD 11

LOTUS 1-2-3

WORDPERFECT

OPEN ACCESS III

DBASE IV

LLENGUATGE "C"

WINDOWS vèr 3.1

ENSENYAMENT ASSISTIT PER ORDINADOR

Vols
Aprendre?

**SE ALQUILA CASA DE CAMPO
MUY CONFORTABLE**

Informes: tels. 83 55 99 - 83 61 53

Crònica des del Coll Faraix

En els darrers números de **Bellpuig**, ha sortit publicada la història dels presoners republicans i, en especial, la de n'Aurelio Conesa al Campament (camp de concentració, millor) d'En Porrassar.

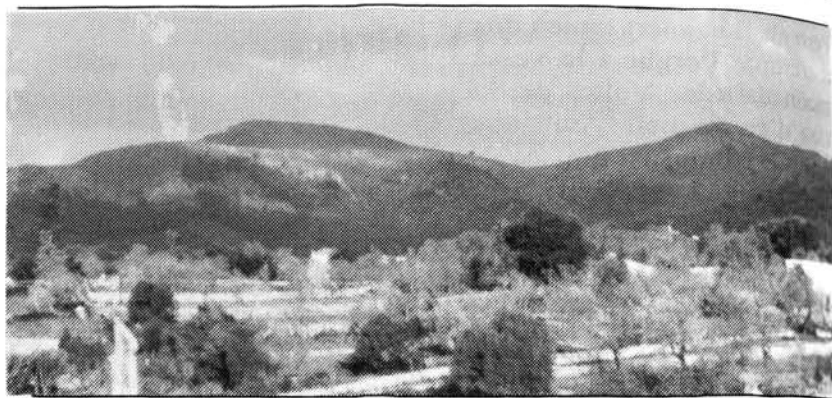
No tinc paraules per expressar per escrit lo que vaig sentir al llegir aquests escrits. Fàstic, terror, llàstima, esgarrafament...?

Les misèries humanes ens pareixien coses d'altres països i altres èpoques però, en aquest cas, els sofriments de n'Aurelio i companys varen passar a 6 o 7 Km d'Artà i no precisament al segle XV.

Fins no fa molt jo no coneixia gaire sobre el Campament ni la carretera militar. Creia que el Campament era un quarter normal i els seus moradors soldats, però no presoners.

Fa relativament poc que vaig descobrir la veritat i els tenebrosos testimonis de n'Aurelio al **Bellpuig** la me confirmaren.

Tot això me dona peu a

contar-vos una experiència curiosa. Jo sempre que vaig a la muntanya sent soledat, això és evident, i per tant és una soledat agradable la qual cerc.

Però, de tota la nostra contrada, hi havia una zona a la qual anava molt menys que cap. Precisament perquè la soledat que sentia era especial. Era una soledat opressiva, notava com si l'aire es pogués tallar amb un trinxet. Fins i tot hi sentia por, però no sabia per què.

Estic parlant de la zona compresa entre la Sínia d'en Poletí i el final de la carretera militar (faldes d'en Porrassar, pla de Ses Porrasses, comellar de s'Alzinar, Llova Geneta, Jaços des Bous, pla de Sa Vauma, pla des

Travessets, s'Aritjar, es Cocons, camí d'en Mondoí, Esglésies Noves, etc.).

És possible que el sofriment d'aquella gent hagi quedat impregnat en aquests llocs?

Jo crec sincerament que sí. No m'importa lo que digui la ciència dogmàtica o els que no creuen més que en allò que veuen.

El fet és que jo sentia sensacions desagradables i ara sé per què. I des que ho sé hi vaig amb més respecte que mai però intent substituir la pena per esperança. Esperança que el majestuós Porrassar i la grandiosa Atalaia Moreia no tornin esser testimonis del fanatisme i la barbàrie.

Jaume Ginard Palou

Vocabulari Apòcrif

Jaume Ginard Palou.

Albitres
(S') esfosser
melitar
parenòstic
potecari
pulícia
rebust
salistre
vellanes
xalest
xalistre

Aigo exigendada
Articlació
Artitris
Artrofis
Bendicitis
Clamant
Clavicals
Conivitis

Conjuntitis
Cotorrino
Ecofradia
Esterilat
Gràndules
Infermera
Micobri
Microbina

Oli de Recino
Paredrap
Plaguetes
Predes
Quister
Quite
Recostuent
Sopifero.

Vocabulari de Medecina

Centre d'Estudis

**Mascaró
Rosselló**

Plaça Cós 6, 2ª Manacor ☎ 84 45 68

bedulades menors (5)

Povalet el Dolç

Això era i no era, canti o no canti la cadenera, fa molt de temps -tant que ni tan sols val la pena comptar-lo-, hi havia un nin molt eixerit de nom Povalet. Vivia a Artà: un poble no molt gran, però tampoc petit, on era conegut i admirat per tots. En Povalet era dolç com l'ambrosia; tranquil com el silenci de la nit; amorós com les carícies d'una mare i espavilat com una esfínx. Els mèrits d'en Povalet per merèixer tots aquests qualificatius no eren massa: no havia fet mai res especial per ningú, però qualche cosa indescriptible, abstracta i fugaç, feia que aquella melada personeta de 130 centímetres provocàs en els que l'envoltaven els sentiments més purs, tendres i bondadosos.

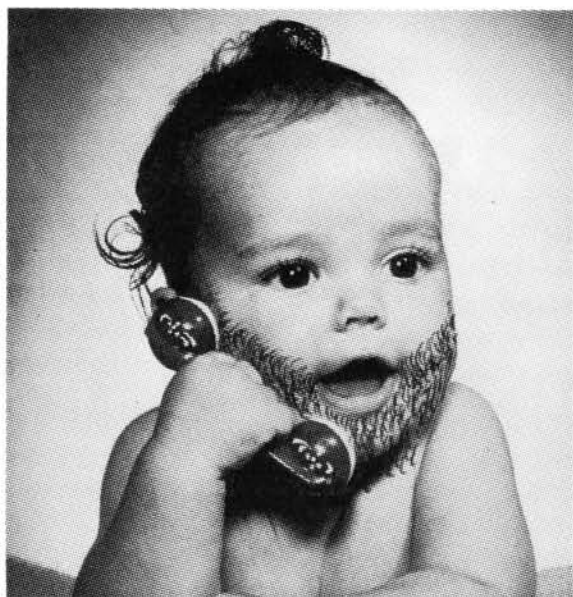
Així doncs, no vos ha d'estranyar que la gent l'arribàs a estimar de manera tan desmesurada, sobretot les mares d'aquell poble. Pels seus cervells havien passat més d'una vegada pensaments tals com: "Ai, tendror immaculada! Donaria un braç per haver-lo parit" o "Me'l menjaria sucant en pa. Un nin així ompliria de llum ca meva". Quan aquelles cavil·lacions embrutaven la seva consciència el que feien moltes era cuinar un pastís de cireres, pomes o melicots per als seus nins i expiar d'aquella manera els seus mals pensaments.

I va arribar un dia en què una cosa estranya va començar a passar al mercat del poble. Els placers veien com la fruita, el sucre i la farina volaven a una velocitat sorprenent. El segon mes havien guanyat tres o quatre vegades més que altres anys, i no gosaven demanar res a les clientes sobre aquell fenomen per por que el ritme del negoci aminoràs.

Els nins d'Artà mai havien menjat tants dolços en tan poc temps i van començar a posar unes galtes ben molsudetes, tots manco en Povalet.

Els homes, quan arribaven de treballar el camp i veien els seus fills amb un dolç o tros de pastís a les mans un dia rere l'altre, adés i ara, exclamaven: "Que no veus que els hi cauran les dents amb tanta porqueria que els dónes?!". I tenien raó. El setembre d'aquell any va arribar acompanyat d'un mal de queixal genera-litzat. Tots en tenien manco en Povalet que seguia tenint una dentadura perfecta, blanca. Però ell no es queixava que la seva mare no li cuinàs pastissos com els altres nins, era massa agut com per queixar-se'n. Va arribar un dia en què el preu del sucre va començar a pujar. L'economia del poble no els permetia molts luxes i les mares van haver d'anar minvant la producció de dolços cada dia més. I cada dia més augmentaven els nervis, els crits i les disputes a totes les cases del poble, a totes menys la d'en Povalet: ¿com hi podia haver una gota de tristor o mal humor en una casa que havia tengut la sort de rebre un regal celestial, un querubí com aquell?. Això precisament era el que anava passant pel cap de moltes de les mares dels nins d'aquell poble, totes manco la mare d'en Povalet: "¿Per què n'hi ha que tenen la sort de tenir un tresor de criatura com en Povalet i en canvi d'altres ens hem de conformar amb nins tan, tan... NORMALS!?. Aquell pensament s'anà convertint en un desig. Anhelaven la desgràcia per a aquella joia; que deixàs de lluir com ho feia; que deixàs de semblar un estel a la terra, una deu dolça dins l'oceà; que aquell nin perdés els seus encants i es transformàs en alguna cosa semblant a una bestiola venguda del mateix infern.

Un dia d'aquell any, la mare

d'en Povalet va anar a despertar-lo. Quan li va veure la cara al seu fill va caure d'esquena després de fer un xiscle. En Povalet es va esglaïar i va cridar son pare: -Povalet, petit, com és que has fet això? -li va demanar son pare.

-I què he fet jo? -es demanava en Povalet.

-Venga, treu-te aquesta barba postissa i ajuda'm a despertar ta mare". En Povalet es va tocar la cara i va córrer cap al bany a mirar-se al mirall: una barba d'un pam de llargària cobria la seva cara que ara pareixia la d'un gnomo o un nan llenyataire.

El van dur a Ciutat als millors especialistes, però no van saber què fer amb el seu cas. L'afaitat no era tampoc una solució: als tres minuts després d'afaitar-se la barba tornava a ser tan llarga com abans.

A partir d'aquell dia les mares del poble d'en Povalet van començar a trobar els seus al·lotjats molt més eixerits, totes manco la d'en Povalet. Però allò va canviar al cap d'uns anys, quan els companys d'en Povalet van començar a deixar-se la barba i ell mateix va arribar a l'edat de merèixer-la de veres. Diuen que les al·lotes del poble no havien conegut mai un jove tan agut i barbut com en Povalet. Era dolç com l'ambrosia; tranquil com el silenci de la nit; amorós com les carícies de l'amant...

Miquel Piris Obrador

L'art de cultivar Bonsai

Curset d'iniciació al Bonsai (IX)

Eines

Tallador de filferro. El seu nom ja n'indica l'ús. Va molt bé per desfilferar.

Tisores. Per tallar les arrels més primes. Solen ser més reforçades que les normals.

Aquestes són les eines més corrents però n'hi ha moltes més:

fresadores per treballar la llenya seca, "Gin", com diuen els japonesos, gubies de fuster també pe això mateix o per llevar caps secs de la poda, i un llarg etcètera. De tota manera, cada persona se sol fer les seves.

Quan ens dedicam a cultivar bonsai hem de tenir sempre en compte que s'han de cuidar tots els detalls ja que és molt bo de fer malmetre un arbre que ens ha costat bastant de fer viure. Amb això vull dir que s'ha de fer tota la cerimònia, des de porgar la terra fins a esterilitzar totes les eines.

Garbells. N'hem de tenir tres. Un amb forats de 1 cm de diàmetre, un altre que els tenguim de 6 mm, i l'altre de 1 mm. Porgam la terra amb el primer i el que quedi a dins (o sigui, de més d'un cm) es tira. Al que ha passat el porgam amb el segon i el posam a part. El que ens queda a dins serveix per posar a baix del cossiòl. Després passam el que havíem retirat pel més petit: el que passi pels foradins es tira perquè és pols, i el que queda serveix per acabar d'omplir el cossiòl.

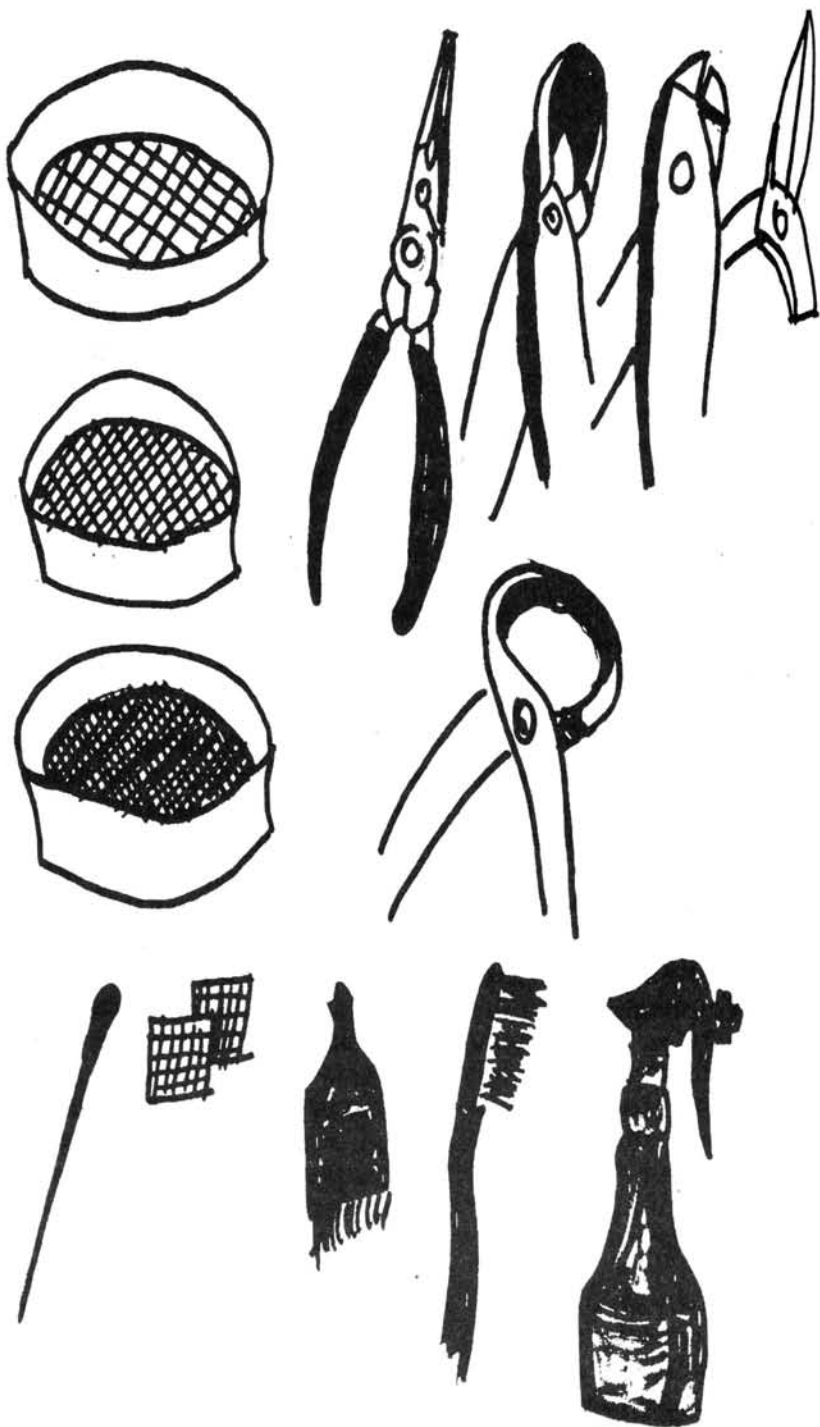
Raspalls. Serveixen per fer net el cossiòl o el tronc de l'arbre si ens hi queda terra, etc.

Bastonet de fusta. És per ficar la terra entre les arrels perquè no hi quedin buits. Els que donen als restaurants xinesos són bons per a aquestes funcions.

Polsinador. Amb una operació d'arrels que duri bastant hi ha perill que s'eixuguin però si l'esquitxam de tant en tant ens anirà millor.

Alicates de puntes. Per doblegar el fil de ferro.

Tenalles. N'hi ha de bastantes classes, però les més corrents són de boca recta, de mossegada i de tall bisellat.

Viatges d'estudis

Col·legi Sant Bonaventura

Dia 14 de Març els alumnes de vuitè del col·legi Sant Bonaventura partiren de viatge d'estudis cap a La Molina.

Allà varen fer un cursset d'esquí que va durar cinc dies. Feren tres grups. Varen caure molt, però disfrutaren tant que ben prest hi tornarien.

El darrer dia cada grup va fer una competició. Als que varen fer primers els varen obsequiar amb una copa, als segons amb una medalla i als tercers amb un diploma, i a tots els altres una fotografia del seu grup.

Hi va haver un fracturat, en Ferran Troya, que es va rompre el peu.

Entre aquests cinc dies, no sols varen esquiar, sinó que feren altres activitats, com anar a banyar-se a una piscina climatitzada a Puigcerdà; anar a patinar sobre gel, també a Puigcerdà i anar a Andorra...

A la tarda del 19 de Març, es prepararen per partir cap a la Costa Brava, on varen passar un

vespre a l'hotel Vila, de Calella.

El matí del dia 20 de Març varen fer una visita a les zones més interessants de Barcelona: la Sagrada Família, el Camp Nou, la Vila Olímpica... Després varen passar el dia en el Tibidabo, on s'ho passaren molt bé. Els acompanyants varen ser el Pare Toni Roldan, Conrat Moyà i Maria Nadal.

El vespre tingueren temps d'anar a fer una volta pel centre de Barcelona. Agafaren el vaixell per venir cap Artà. Arribaren el diumenge dia 21 de Març sobre les deu i mitja, i aquí va ser el final d'aquest viatge.

Mª Manuela Mestre, Mª Magdalena Lliteres, Mª Bel Mora, M^a del Mar Cladera (8è.).

Col·legi P. Na Caragol

Els alumnes de 8è curs del Col·legi Públic Na Caragol tornaren del seu viatge d'estudis el passat dissabte vint de Març. Van passar una setmana per Andorra, on van realitzar un cursset d'esquí a les pistes d'Arinsal durant 5 dies. Tots els i les alumnes han après a esquiar, han anat a la pista de gel i realitzat altres activitats que la majoria no havia fet mai.

Durant els vuit dies que va durar el viatge, els alumnes hagueren d'aprendre a conviure amb els seus companys i a controlar-se ells mateixos.

Encara que faltaren dies per anar a la discoteca o a visitar l'església romànica d'Andorra

la Vella, aquest va ser un viatge molt educatiu.

Cinquantena actuació de l'Orfeó Artanenc.

Diumenge del Ram, dia 4 de Abril, l'Orfeó Artanenc oferirà un concert a Sant Salvador amb motiu del Pregó de Setmana Santa que, com cada any, obri el programa de les festes de Pasqua.

El concert d'enguany té una peculiaritat molt especial per a l'Orfeó, ja que aquest serà el concert número cinquanta des que el 31 de Març de l'any 1985, en el mateix escenari de Sant Salvador, féu la seva primera presentació amb una nova i jove coral que aleshores comptava amb uns 50 cantaires.

El concert que començarà a les 17 hores de l'horabaixa, anirà acompanyat a l'orgue per na Maria Antònia Gomis i constarà amb un repertori de cançons de diversos autors com: A. Martorell, Schubert, J. S. Bach, Antonin Dvorak, J. Van Berchem entre altres. Programa a part.

Abans però, obrirà l'acte l'escriptor artanenc i autor de la ja famosa "La Passió", que aquests dies es representa a Manacor, Miquel Mestre i Genovart, que dirà uns paraules de presentació del cinquantè concert de la coral.

Més tard, en el saló de Ca'n Matemales, s'oferirà un refrigeri per a tots els components de la coral i a tots els antics cantaires que fins ara han estat membres de l'Orfeó. Molts d'any per a tots i enhorabona.

Grup Escènic Artanenc.

Els passats dies 27 i 28 a l'horabaixa, en el teatret del Convent dels Pares Franciscans, es va representar l'obra teatral "Sa Pesta" d'en Pere Capellà, pel Grup Escènic Artanenc, comèdia satírica composta en tres actes, el primer dividit en dos quadres.

L'obra tenia nombrosos personatges i els papers principals com en Felip, Esteve i Pereta, foren molt bé interpretats per Antoni Gili, Miquel Mestre i Esperança Morey respectivament, sense oblidar la resta del grup que representà els seus personatges de manera natural i segura.

La comèdia tracta de dos indagadors (Felip i Esteve) que creen una màquina mortífera (la caixa dels llamps) i el seu ús, per una part, i els interesos que desperta, per una altra, faran que a la província de Gallinòpolis es creï una situació d'inquietud i de malestar entre la població.

Hem de dir també, que en els dos dies que es va representà l'obra el públic respongué molt bé i omplí totes les localitats del teatre.

Per altra part, el "Grup Espiral" d'artistes locals, ha col.laborat en aquesta comèdia fent els distints decorats per a la representació.

Enhorabona a tots els components del Grup Escènic Artanenc per la seva brillantíssima actuació i al Grup Espiral per la seva col.laboració en el decorat de l'escenari.

Cicle de cine sobre la dona

L'últim divendres es va passar a Na Batlessa la darrera pel.lícula de les tres que es programaren pel Dia de la dona. Les pel.lícules projectades han estat: "Thelma y Louise", "¿Qué he hecho yo para merecer esto?" i "Tomates verdes fritos".

Les tres tenen un denominador comú: la dona i els seus problemes. Les tres varen tenir una bona acollida per part del nombrós públic, en la majoria dones, que hi assistiren. Després de la projecció de la pel.lícula d'Almodovar, hi va haver un col.loqui en què la gent hi va participar de manera espontània i entusiasta.

El divendres passat va esser tan gran l'assistència que es va haver de tancar la porta i fer una segona projecció el dissabte.

Això ens dóna coratge per enllestir un altre any aquesta tasca de sensibilització pel món de la dona i la seva problemàtica.

M^a. Pilar Lucas

100 ANYS
IN
MIRO
ILLES BALEARS

Art i artistes

Pere Pujol

Ha acabat el bust de don Pedro Caldentey, descobridor, el 1905, de les coves dels Hams. Es tracta d'un encàrrec de la família que el vol ubicar a l'esplanada que han fet a l'entrada de les coves. Avui dissabte n'havia de treure els motlles per a la fundició de Barcelona.

També ha rebut un encàrrec singular, una estàtua de fusta de dimensions naturals de Sant Tomàs de Villanueva per a l'església dels Socors de Palma.

L'exposició a Felanitx de què parlàrem en el número anterior ha estat postposada al mes d'octubre. La del 2 de desembre a la Banca March es manté. D'aquesta manera l'espera un final d'any mogut.

Josep Bru

Interrompuda momentàniament la seva dedicació al mosaic, Josep Bru està treballant en una sèrie de pintures, "sobre roba estesa", diu rient, per a dues exposicions. Una a Sa Torre de Ses Puntes i l'altra a una galeria de Palma, tot i que les dates no estan encara fixades. Des del desembre treballa aquesta sèrie i utilitza materials diversos i tècniques mixtes: "acrílics, olis, gouaches, terres... tot és color", diu. Les teles mostren línies que recorden vagament la roba estesa, però el color i les formes geomètriques regulars, jugant amb les corbades, hi tenen un paper preponderant.

Ariane

Per als primers dies de maig a Na Batlessa, amb inauguració el dia 30 d'abril, exposarà a Na Batlessa una sèrie d'aquarel·les sobre els seus temes habituals: paisatges i cases de possessió de la comarca de llevant, tot i que els ha triats no tan evidents ni vists, ens diu. Les 35/40 obres que formaran la mostra ja són a emmarcar. L'obra estarà oberta fins al 9 de maig.

Setmana Santa

Diumenge de Rams

Jesús comença el seu camí, i nosaltres volem anar amb ell. Jesús, per amor, s'encamina cap a la mort. Nosaltres el miram, l'aclamam, afirmam que el seu camí és l'únic camí que dóna vida i felicitat. El camí de Deu: el camí d'estimar sempre.

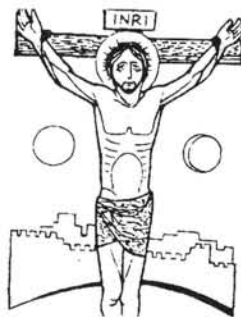
Mateu 21,8-9

Dijous Sant

Jesús ens deixa els signes del seu amor, la seva presència salvadora. Jesús renta avui els peus dels seus deixebles, senyal de la seva entrega de servei a tothom, i invitació perquè nosaltres fem el mateix. I ens dóna l'Eucaristia com a aliment: és la seva presència viva, que ens uneix per sempre amb ell.

Joan 13,34

Divendres Sant

Jesús mor a la creu per donar-nos vida.

Jesús mor a la creu. I nosaltres avui el contemplem amb tota la fe, amb tot l'agraïment. Perquè de la seva mort en neix vida per a tot home.

Mateu 27,45-45.50.

Dissabte Sant

Jesús és al sepulcre. I nosaltres, l'Església, vetlam en l'esperança. En silenci, davant el sepulcre de Jesús, som convidats a viure intensament el seu amor, mentre vetlam en l'esperança. El gra de blat, colgat a terra, donarà molt de fruit.

Mateu 27,59.61.

Pasqua

Jesús viu! I és llum i vida per a tot home.

El camí de Jesús és camí de vida. Ell, el crucificat, el que ha viscut fins a la mort l'amor a Déu i als homes, viu per sempre. I nosaltres, a la nit de Paqua, reunits amb tot el goig, celebrem aquesta vida per a nosaltres i per a la humanitat sencera.

Mateu 28,5-6.

Sentir-se cristià i ser-ho.

En aquestes dates de Setmana Santa, el fet de sentir-se cristià implica una participació més activa i més vertadera en el nostre viure de cada dia obrint les mans als altres. El fet de ser cristià significa viure en solidaritat amb aquelles persones que viuen prop de nosaltres i amb aquelles que ens necessiten. Significa el compromís seriós de proclamar l'herència que Jesús ens va deixar: L'Amor. "Estimeu-vos els uns als altres..."

És important que en aquests dies sapiguem representar i recordar, pels nostres carrers, les escenificacions de la crucifixió, mort i resurrecció de Jesús, donant el sentit cristià a cadascuna de les manifestacions.

Però, per damunt tot, no oblidem que encara és més important saber representar tot això en cada moment de la nostra vida:

No podem estancar-nos en la simple teoria que la Setmana Santa sigui tan sols, set dies a l'any on les representacions populars són el que cal. Hem de trancar aquesta barrera. El fet de ser cristià és qualque cosa més. Ser cristià és un fet viu.

Aquest Jesús que veim clavat a la creu, és el que donà vida i llum a tot un món on le tenebra assolava l'home. És el mateix que, ressuscitant d'entre els morts, ha fet de la nostra vida una cosa totalment nova: ens ha omplert d'esperança viva.

El que cal és esperar amb fe la vinguda de Jesús, exigint una fidelitat i un respecte suprem a la veritat del seu missatge, perquè l'home d'avui pugui aplicar-se a ell mateix, el sentit que Jesús va donar a la seva vida.

No és un Jesús mort el que cal tenir present, no és un Jesús mort el que va vèncer la mort, sinó un Jesús viu. Viu avui i sempre.

A. Esteva.

Cristià, ets Església

El passat diumenge dia 21, prop de dos centenars de persones ens reunirem a l'església de la Colònia. Proveniem de les distintes parròquies de l'arxiprestat. L'objectiu era fer un matí de recés espiritual. Va teneir cura de l'acollida la mateixa parròquia de la Colònia. La parròquia de Cala Millor va preparar la pregària inicial. Fou Mn. Miquel Gual, rector de la Parròquia dels Dolors de Manacor el qui va conduir la reflexió: "Quina conversió eclesial necessitam? I quin testimoni eclesial necessita la nostra comarca?" aquest fou a grans trests el tema del recés. De la sucosa meditació que ens va dirigir en treim aquestes cinc pistes concretes:

Vegeu a les fotos dos moments del dinar.

- Superar la por. Ens fa por haver de viure la nostra fe a l'intempèrie. Marc 4, 35 - 41

- Acceptar una presència socialment poc significativa. Si algú es gloria de qualque cosa... s'haurà de glorià del Senyor... 1 Corintis 1, 26-31.

- Sembrar la fe dins la nostra cultura, és a dir dins el conjunt de la nostra vida quotidiana... Vosaltres sou la sal de la tera. Mateu 5, 13-16.

- Compromís i lluita per la justícia. Mateu 25 35-36

- Superació del pessimisme psicològic. En comptes d'intoxicar-nos amb un desànim col·lectiu, recolzar-nos en la Creu de Jesucrist... 2 Cor 13, 11

A les 12'30 va tenir lloc l'Eucaristia. A continuació varem dinar junts en els locals del Centre Cultural de la Colònia.

NOTICIES BREUS

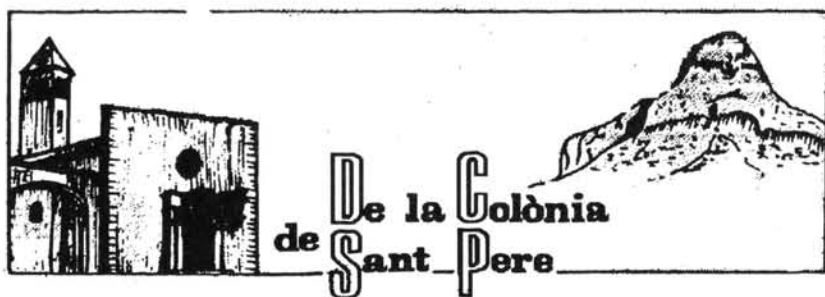
HORARI. Durant el mes d'abril seguirem amb el mateix horari que l'hivern. Fins al Primer de maig no canviarem les hores de l'Eucaristia.

SEMINARI. Diumenge dia 21 varem fer el Dia del Seminari. L'ofrena va pujar 17.885 pts. al Convent, 55.272 a la parròquia i 57.100 a la Colònia. Moltes gràcies .

NOU CATECISME.

Dimarts passat a les 9 del vespre va tenir lloc la Conferència Quaresmal a càrrec del P. Josep Amengual, Prior de Lluc. Consistí en la presentació del Nou catecisme.

Andreu Genovart

Dimissió

El Regidor colonier per C.B. Antoni Llaneras presentà dies passats de manera formal la seva dimissió, que no li fou acceptada. Pot ser més envant, segons el caire que prenguin les coses, retorni considerar l'assumpte. Sembla ser que si la dimissió d'Antoni Llaneras era acceptada també estava disposat a presentar-la l'altre regidor del mateix grup polític, Jaume Torres.

Segons el parer del propi Antoni Llaneras, ell creu que, a causa de les obres de les voravies i del futur asfaltat, ha perdut credibilitat, almanco davant un sector del poble, fins i tot del seu propi electorat. De moment, però les coses segueixen com estaven i ja veurem què passa una vegada finalitzades les obres de la xerxa d'aigües.

Per altra banda, el darrer cap de setmana aparegué al tauló d'anuncis del bar Centre Social una carta dirigida al batle i a l'Ajuntament en què s'expressa el malestar de molts de veïns per la manera com s'estan realitzant les obres de les voravies. La carta és còpia de l'original que se suposa que, degudament signada, ha estat enviada al batle, encara que la que apareix en el Centre Social

no va signada per ningú i, per tant, es pot considerar com un anònim.

Trobada comarcal

Les parròquies de la Comarca de Llevant: Artà, Cala Millor, Cala Ratjada, Capdepera, Sant Llorenç i Son Servera es trobaren el passat dia 21 de març a la parròquia de la Colònia que fou la que els donà acollida. El motiu de la trobada era fer unes hores de reflexió sobre ¿Quin testimoni cristià necessita la nostra comarca? El tema fou exposat per Mn. Miquel Gual, rector de la parròquia de Ntra. Sra. Dels Dolors de Manacor.

A la trobada s'hi concentraren més de 150 persones. La Missa fou concelebrada per sis sacerdots i després es va dinar de "pa-talega" als locals del Centre Cultural. La majoria de participants aprofitaren el soleiat capvespre per visitar el nostre poble.

Assemblea General Ordinària del Club de la Tercera Edat.

El passat dia 26 de març tingué lloc l'Assemblea General Ordinària del Club de la Tercera Edat. La reunió fou a la sala major del local municipal de Sa Bassa d'En Fasol de la qual els nostres majors en poden fruit el seu ús. Dels 89 socis de

què consta el col·lectiu n'hi participaren 37 i 34 havien delegat la seva participació en els seus representants. Entre els temes tractats es poden destacar el de l'autonomia tant del local, com en l'aspecte econòmic respecte del Centre Cultural. A partir d'ara cada una de les entitats cobrarà les seves quotes i portarà la seva pròpia administració. Aquest fet però no perjudicarà en absolut les bones relacions que fins ara hi ha hagut entre les dues entitats.

Per altra banda les gestions realitzades davant la batlia han donat bons resultats i els nostres vells han decidit ocupar ja el nou local encara que de moment no tinguin l'equipament necessari i hagin d'emprar les taules i cadires que els deixa l'Ajuntament.

Pel que es pot veure els de la Tercera Edat estan ara a un bon moment i ben engrescats a fer coses. Llàstima que l'actual crisi econòmica també els afecti.

Màquines per a la neteja.

L'altra setmana alguns dels nostres camins varen ser visitats per la màquina netejadora de voreres. El camí de s'Ametlerar, S'Estanyol i algunes zones de Betlem foren eixermats per la màquina que tenen en propietat la Mancomunitat dels pobles d'Artà, Capdepera, Sant Llorenç i Son Servera.

Per altra banda l'Ajuntament d'Artà ha demanat una subvenció al CIM per tal d'aconseguir una màquina agradora de la qual, en el seu dia, se'n beneficiaria la Colònia. Amb aquesta màquina la neteja dels carrers seria molt més ràpida i en conseqüència més eficaç.

Biblioteca

«Calendari de Festes de les Illes Balears i Pitiüses».

Dirigit per Gabriel Janer Manila. Editorial Alta Fulla. Fundació Serveis de Cultura Popular. Barcelona 1992. 239 pags.

A la coberta d'aquest llibre, a l'estil dels vells "parenòstics", trobam el següent enunciat: "Estudi antropològic, inventari i descripció de totes les celebracions populars, amb nombroses informacions històriques, geogràfiques i artístiques."

De manera més modesta, el director d'aquesta obra la defineix com un "quasi inventari de les celebracions festives de les illes Balears i Pitiüses" i tot seguit es refereix a la seva finalitat dient que "respona a la necessitat, manifestada de manera freqüent tant pels que en són naturals com per aquells que cerquen fer un tipus de turisme vinculat a la realitat del país i a la vida de la comunitat que hi habita, de conèixer els continguts festius que brinda l'espai cultural illenc en els temps presents".

Es tracta d'una obra força

interessant, malgrat no estar exempta d'alguns oblots i equivocacions, ja que permet conèixer diferents aspectes de cada una de les festes, descobrir les festes que són pròpies i exclusives d'un poble, comparar la diferent manera de viure una mateixa festivitat a distints pobles, etc.

La presentació d'aquest llibre és molt acurada. Finalment, destaquem que inclou un índex de poblacions que ens permet conèixer les festes d'un determinat poble sense haver de seguir el curs de l'any que és l'ordre cronològic que segueix el llibre per a realitzar la relació i descripció de les festes.

En trobareu un exemplar d'aquesta obra a cada una de les dues Biblioteques municipals (a Na Batlessa i a La Colònia). Aquests exemplars han estat donats per la Fundació Barceló, patrocinadora de l'obra.

«Heura». Jordi Jané. Il·lustracions de Cati Palou. La Galera. Vela Major. Barcelona 1986. 32 pags.

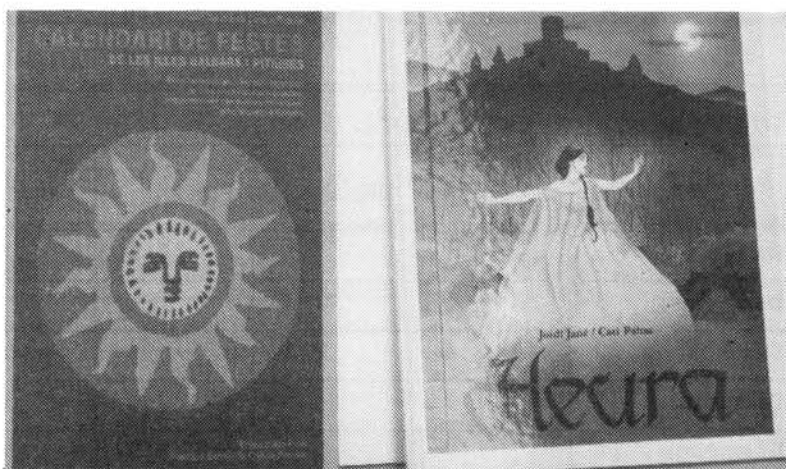
Aquest conte pertany a la col·lecció Vela Major de l'editorial La Galera. Els títols que la formen

tenen en comú la següent característica: o bé són adaptacions de llegendes, rondalles o contes populars o bé són creacions literàries inspirades en la gent, les tradicions i els paisatges d'un determinat país. D'aquesta manera, les aventures dels seus protagonistes -l'indi Guaraçú, la noruega Ingeborg, el xinès Notxa, Sedna l'esquimal, etc.- ofereixen, al mateix temps que entretenen, una visió dels seus respectius països i de les seves cultures.

En concret, «Heura» és un conte que té com a protagonista una encantada, una dona d'aigo, una mena de fada molt bonica que viu als llacs, als estanys o als pous. El llibre conta com les encantades són expulsades del Canigó i s'escampen per tot el país. L'encantada Heura, que s'estableix a l'Emporda, viurà una bonica història d'amor amb un jove cavaller, que només es veurà interferida per la guerra i la màgia.

Aquest conte i tots els altres de la col·lecció Vela Major són recomanables per als nins i nines de més de set anys. A la Biblioteca hi ha disponibles onze títols d'aquesta col·lecció.

B. Fiol

PUNT D'INFORMACIÓ JUVENIL

Si t'interessa algun dels temes que venen a continuació, vine a ampliar-ne la informació a Na Batlessa o telefona al 835267.

Beques i ajuts:

Convocatòria de 17 beques per postgrau. 12 beques per ampliació d'estudis a l'estranger, deu per a estudis d'Economia i dues per a estudis d'Informàtica i Matemàtiques. 5 per a tesis

doctorals sobre temes d'Història i Economia. Termini: 7 de maig de 1993. Centro de Formación del Banco de España.

Premis i concursos:

I Concurs Fotogràfic. Diari de Mallorca. Fotografies originals en color i en blanc i negre; mínim 9 x 13 cm. Termini: 30 d'agost.

IX Concurs de pintura "Vila d'Andratx". Obres inèdites, temàtica lliure; mínim 65x54 cm., màxim 200 cm. Termini: 18 de juny.

IV Concurs de Ceràmica "Vila

d'andratx". Qualsevol material, l'obra no podrà excedir d'un metre. Termini: 17 de juny.

Activitats:

Mountain Bike. Xacobeo'93. Itinerari de 9 etapes per a cobrir els 740 km. des de Roncesvales fins a Santiago. Diferents opcions: hotel/camping, lloguer de bicicleta, rutes especials i itinerari juvenil, ... Diferents dies de sortida per a grups de 20 persones. TIVE, Instituto de la Juventud, Xacobeo'92.

Contestador automàtic

Hem rebut darrerament algunes cridades sobre un tema ja publicat altres vegades, però davant la insistència hem de creure que és actual:

“Insistim una vegada més i no ens cansarem mentre i tant no s’hi posi remei. Es tracta de l’amollada desmesurada de coets a les noces del poble.

Encara el passat cap de setmana coincidiren tres casa-ments. Eren les 12 de la nit del divendres quan va començar el bombardeig i no va acabar fins que les tres bodes estigueren acabades.

I no és que volguem privar que tirin coets. El que volem és que els tirin amb mesura i sobretot només de dia o tot lo més fins a mitjan vetlada, ja que després molta gent major ja descansa i es veu privada de ferrar el so, sobretot els més vells i malalts.

Demanam si no seria possible de dictar un decret-llei local que fes complir aquests suggeriments per bé de gran part dels nostres veïns”.

Esperam més cridades.

Ecós

MOVIMENT NATURAL DE LA POBLACIÓ
MES DE MARÇ

NAIXEMENTS

26.02.93 **Pilar García Nebot**, filla de José Antonio i de Maria Isabel
01.03.93 **Antonio Bauzá Romero**, d'Andrés i Adela.
05.03.93 **Maria Teresa Gil Massanet**, de Pedro José i Maria.
10.03.93 **Antonio Zafra Viejo**, d'Antonio Maria i Maria Soledad.
11.03.93 **Marta-Antonia Cruz Servera**, de Jesús i Antonia.
12.03.93 **Robert Strunk Pomar**, de Jens Peter i Maria Angela.
14.03.93 **Kira Martos Fischer**, d'Antonio i Petra.
16.03.93 **Ana Sofía Nieto Carrió**, de Manuel i Maria Cristina.
23.03.93 **Jaume Nicolau Miralles**, d'Antonio i Isabel.

MATRIMONIS

12.03.93 **Sebastián Piris Vives** amb **Karin Lotz**.
13.03.93 **Pedro Ruiz Casas** amb **Marta Brunet Roca**.
27.03.93 **Bartolomé Díaz Servera** amb **Magdalena Forteza Ledesma**.
27.03.93 **Manuel Algaba Pascual** amb **Isabel Canet Vázquez**.

DEFUNCIONS

07.03.93 **Sebastián Cursach Gelabert**. 82 anys. Pou Nou, 13.
16.03.93 **Maria Pascual Galmés**. 81 anys. Caritat, 12, 1r.
21.03.93 **Jaime Andrés Fons Thelen**. 19 anys. Carrossa.
21.03.93 **Juan L. Salgado Grillo**. 22 anys. Menéndez Pidal, 7.
24.03.93 **Antonio Artigues Bisquerra**. 68 anys. Teulera, 12.
28.03.93 **Miguel Sureda Sancho**. 87 anys. Rocas, 48.
31.03.93 **Baltasar Moyà Genovard**. 92 anys. Residència.

PLUVIOMETRES DEL TERME D'ARTA					MES DE MARÇ DE 1993		
DATA	SA CORBAIA	URBANA	ES PONT	SON MAGANET	ETS OLORS	ERMITA BETLEM	COLONIA ST. PERE
Dilluns, 1			2'0	1'6	1'6	0'6	
Dimarts, 9		0'5				0'2	0'5
Divendres, 12	2'4	2'2		0'8		0'3	
Dissabte, 13	1'3		2'0	1'6			
Diumenge, 14	1'8	3'0	2'9	3'2	4'1	2'2	2'6
Dimecres, 24	0'2	0'3	1'0	0'5			
Dijous, 25	0'6	3'0		0'8	0'4	3'1	5'0
TOTALS :							
MES	6'3	9'0	7'9	8'5	6'1	6'4	8'1
ANY NATURAL	70'2	73'0	71'4	72'3	69'9	72'4	69'8
ANY AGRICOLA	330'3	331'3	336'2	316'9	329'9	318'4	235'0
COMPARACIO AMB EL MATEIX PERIODE DE L'ANY ANTERIOR					(MARÇ 1992)		
MES	31'8	36'4	53'2	38'4	49'2	44'7	39'5
ANY NATURAL	110'5	108'9	135'2	98'8	115'1	115'6	100'7
ANY AGRICOLA	580'9	545'2	739'0	478'0	652'8	612'1	483'8

Torneig d'Escacs

Pendents encara algunes partides de la darrera ronda, que poden afectar l'ordre final de la classificació, ja hi ha un campió: **Joan Massanet Esteva** que ha aconseguit 6'5 punts. A la fotografia el veim davant un tauler, acabades ja les partides de la competició.

L'afició li ve d'enrere, ens va comentar, però sempre havia trobat a faltar ambient per poder-la practicar i en aquest sentit el torneig creu que pot ajudar, si té continuïtat, a crear aquest ambient. De fet ara solen ser freqüents els joves que van al polisportiu i juguen una partida d'escacs. El seu secret, ens ha

dit, ha estat la calma. En els més joves es nota que han tengut una iniciació interessant, però els nervis els traeixen tot d'una que la partida s'allarga. En això ell, considera que segurament per edat, ha pogut afermar més el seu joc.

Enhorabona.

Futbol sala

Aquesta setmana es juga la jornada 18. Després de la jornada 17 la classificació estava tal com mostram més avall. És de destacar la nova derrota, per 3-4, del Sanimetal davant els serverins de Sa Bòveda, que pugen al tercer lloc tot i que a distància dels dos primers

classificats. El més beneficiat ha estat l'Esports Juma que amb un partit menys ja li treu dos punts. Farà interessant el matx que tenen pendent els dos primers classificats ja que el Sanimetal es mostra molt golejadador i la diferència entre marcats i encaixats li és clara-ment favorable.

L'equip menys golejat continua sent l'Esports Juma (29) seguit de l'Almudaina (36). El més golejadador és el Sanimetal (157) que també té la millor diferència (114).

El màxim golejadador continua sent Quique Darder (66) del Sanimetal, seguit de Carles Torres (53) del Nelson.

CLASSIFICACIO

	J	G	E	P	GF	GC	P	Dif
Esports Juma	15	15	0	0	124	29	30+	95
Sanimetal	16	14	0	2	157	43	28+	114
Sa Bòveda	17	10	4	3	91	55	24+	36
Almudaina	16	11	0	5	108	36	22+	72
Boixos Nois	16	11	0	5	95	59	22+	36
Nelson	16	11	0	5	104	77	22+	27
Construc. Ginard	15	10	1	4	106	57	19+	49
Bolero	16	9	1	6	78	62	19+	16
Expert-Vialsa	16	8	1	7	62	72	17-	10
Mussols	16	7	1	8	57	63	15-	6
Centre Cultural	17	6	1	10	78	86	13-	8
Canyamel	16	6	1	9	58	96	13-	38
Estrella Roja	16	6	1	9	72	114	13-	42
Ponent	16	5	2	9	56	74	12-	18
Sa Nostra	15	5	2	7	47	69	10-	22
Nelson A	17	5	2	10	72	95	10-	23
Màrmols Gamundí	16	4	2	10	56	98	10-	42
Almudaina Promeses	16	4	1	11	45	87	9-	42
Piz Paz	16	4	0	12	56	129	8-	73
Màrmols Artà	16	4	0	11	59	115	6-	56
Institut	16	2	0	4	60	125	0-	65

«Boixos Nois», equip de la lliga de futbol sala

D'esquerra a dreta, drets: Antoni Ginard, Monseriu; Miquel Fuster; Ramon Ferrer; Gabriel Torres. Acotats: Andreu Ferrer, Antoni Estelrich, Tomàs del Campo, Jordi Sancho, Antoni Torres. Forma part de l'equip, però no és a la foto: Isidro Viejo.

Volei

Volei Artà, 3

Nautilus Son Servera, 1

Partit disputat en el polisportiu de Na Caragol el passat dissabte dia 27 d'aquest mes, corresponent a la segona fase del torneig Comarcal de Penyes, fase aquesta en què, després de la temporada regular (amb partits a doble volta), els equips es dividiren en dos grups: un grup el formen els equips acabats en els llocs parells i a l'altre grup formats pels conjunts senars.

La jornada d'aquest cap de setmana passat era la darrera de la segona fase i amb aquesta victòria l'equip artanenc ha assegurat el primer lloc del seu grup, tot i haver perdut el primer partit. Els resultats dels altres equips han fet possible aquest

primer lloc, ja que l'equip de S'Oliba va esser derrotat per l'equip de Petra.

Passant al resum del partit, direm que fou uns dels millors jugats pel nostre equip, essent molt disputat i vistós, ja que d'entrada l'equip visitant es va col·locar amb un preocupant 6-0 al seu favor, obligant la reacció del nostre equip. Aquesta reacció es va produir de seguida, obtenint no solament l'empat, sinó posar-se per davant en el marcador i tenir tres pilotes de set al seu favor. Emperò els continus canvis de servei impossibilitaven aquest punt, punt que s'anotaren quan el marcador assenyalava un empat a 16, guanyant finalment aquest disputat set per 17-16.

Al segon set els nostres jugadors baixaren momentàniament el

ritme i es relaxaren una mica, cosa que aprofità l'equip visitant aconseguint guanyar el set amb el resultat de 15-12. Ja els següents dos sets restants es decantaren al nostre costat gràcies a les ganes de lluita i concentració demostrades per l'equip artanenc, anant en tot moment per davant en el marcador anotant-se els dos sets amb els resultats de 15-10 i 15-8. Cal destacar la bona actuació del nostre jugador Bartomeu Martí que a pesar de la seva veterania, té l'esperit esportiu d'un jove jugador.

El proper partit ens enfrontarà a l'equip de Vilafranca, començant així, la tercera fase d'aquest torneig.

Pere Riera.

Gimnàstica Artística

El dissabte dia 27 va tenir lloc una Trobada d'Esport Escolar en la modalitat de Gimnàstica Artística per efectuar un control previ a les eliminatòries a disputar avui dia 3 a Manacor.

El grup d'Artà, preparat per Eva Rincón, hi participa per primer any i ja es tenia assumit que les possibilitats serien poques. La realitat, però, fa pensar que hi ha un grupet de nines que tenen unes certes possibilitats de classificar-se avui per a la final a celebrar a Palma.

"Estam contents dels resultats de dissabte passat", ens deia Eva, "i els pares pogueren comprovar els avenços comparant el nivell amb el d'altres equips participants".

En aquesta modalitat de l'esport escolar hi ha intencions diverses que incideixen molt en els resultats. Les nines d'Artà només pretenen practicar aquest esport en un horari compatible amb altres activitats. Hi ha grups d'altres llocs, en canvi, que es preparen ja en aquestes edats per després fer el pas a la categoria de federats i això els

deu suposar uns inicis en edat més jove i una dedicació diària aproximada de dues hores.

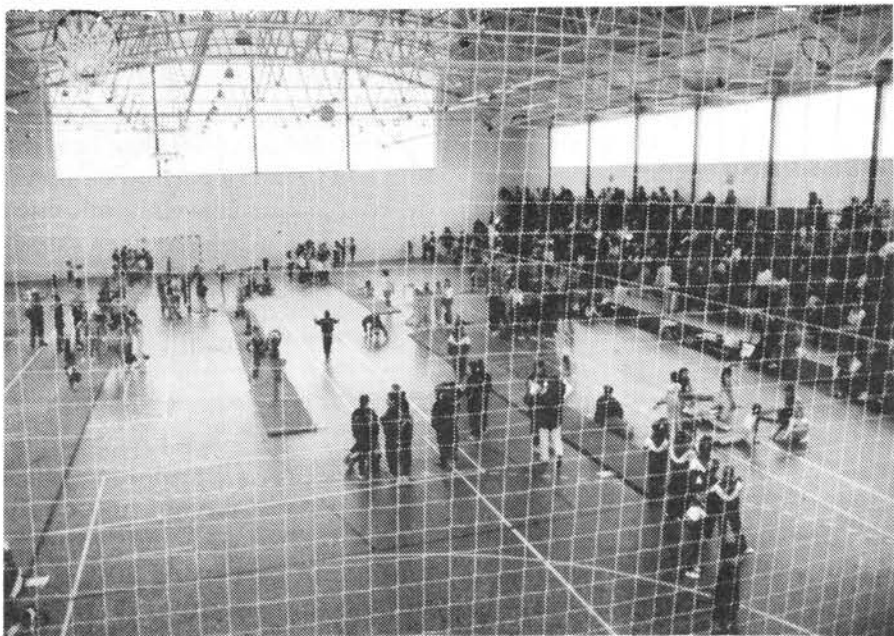
Els resultats, a l'espera del que pugui succeir avui a Manacor, foren esperançadors i les nines s'animaren molt de veure's al costat d'altres esportistes.

Més trobades de gimnàstica

Les bones condicions del polisportiu de Na Caragol hauran servit perquè s'hi programin més reunions. És ben

probable que el Campionat de Balears de Gimnàstica Artística de Federats es celebri a Artà en data encara per confirmar.

En canvi ja s'ha confirmat que per dia 24 d'abril la Direcció General d'Esports ha sol·licitat l'ús del polisportiu per celebrar-hi una prova eliminatòria de Gimnàstica Rítmica. Aquesta oportunitat podria servir per promocionar aquesta disciplina esportiva a Artà.

C. E. Sant Salvador, escola de bàsquet, alevins.

D'esquerra a dreta, drets: Lluís Pastor, Josep Manuel Llaneras, Carles Llodrà, Josep Jaume, Elisabeth Esteban, Caterina Bisbal, Margalida Garau (monitora), Caterina Hernández i Maria del Mar López. Acotats: Daniel Carmona, Clara Llabata, Estrella Alba, Maria Antònia Riera, Teresa Obrador, Cristina Díaz, Fília Estete i Teresa Gil. Falten: Aina Maria Nicolau i Miquel Hernández (monitor).

Bàsquet

SENIOR FEMENI

Dues derrotes consecutives fan que no es pugui pensar en l'ascens a segona divisió. En aquests dos darrers partits les artanenques lluitaren contra dos equips molt potents. Per una banda la U.I.B. i per l'altra el Ferriolense (campió de la lliga en Sènior Provincial). Ho tenien molt difícil per pujar qualche posició a la taula classifi-catòria.

EL DORADO-ARTA, 46 U.I.B., 92

Partit disputat el diumenge 21 al polisportiu Na Caragol, on es venen dues parts ben diferents. Si la primera fou molt disputada i emocionant entre els dos equips, a la segona les artanenques es venen superades en tots els aspectes per les

ciutadanes.

En la primera El Dorado-Artà, amb una defensa zonal tancada, no deixaren que la U.I.B. fes el seu joc ràpid habitual en tots els seus partits. En els primers minuts el marcador estava en un 30-31 a favor de les visitants.

A la segona les jugadores locals sortiren molt confiades i la feina feta a la primera part no va servir de res, ja que les visitants, més motivades, aconseguiren anar-se'n en el marcador amb clares diferències que ja serien insuperables per les locals.

FERRIOLENSE, 92 EL DORADO-ARTA, 24

Derrota escandalosa d'El Dorado-Artà davant un equip molt superior. Des dels primers minuts un parcial de 20 a 0 féu impossible recuperar aquest

desavantatge inicial. Sempre les jugadores artanenques anaren a remolc de les ciutadanes molt més preparades tan físicament com tàctica.

Les jugadores d'El Dorado-Artà es trobaren amb la sorpresa d'una forta defensa individual en tot el camp, cosa que els féu impossible poder realitzar el seu joc habitual.

Amb aquestes dues derrotes El Dorado-Artà es situa en el final de la lliga en una quarta posició amb 28 punts, després del Ferriolense, U.I.B. i Santa Mònica. Esperem que l'any proper s'aconsegueixquil'ascens a segona divisió.

*****

CADET MASCULI

SON SERVERA, 41

C. E. S. SALVADOR, 48

Partit disputat el dissabte dia 13 de febrer a les 17.00 h. al camp del Son Servera. Con ja dèiem en un dels números anteriors d'aquesta revista, un dels objectius de l'equip artanenc era guanyar els dos següents partits i s'ha aconseguit. L'equip del Son Servera era el darrer i una victòria no molt llúida, però justa.

Cal destacar els 21 punts, 25 rebots, 5 recuperacions i 2 taps d'en M.A. Riera i els 11 punts, 24 rebots i 5 recuperacions de n'A. Nicolau; però la gran estrella d'aquest partit, va ser en **B. Miralles** que va aconseguir 10 punts, 9 rebots, 7 d'ells en atac i 2 assistències. Encara que aquestes xifres no siguin com les anteriors s'ha de dir que va fer tota la feina bruta de l'equip.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 6-4, 11-10, 19-14, 29-28 al descans, 32-36, 38-39, 39-42 i 41-48.

C. E. S. SALVADOR, 32 SHADOW INCA, 55

Partit disputat el dissabte dia 20 de març a les 19.30 h. al Polisportiu de "Na Caragol" d'Artà. Partit en què les baixes dels dos pivots titulars, n'A. Nicolau per lesió, i d'en M.A. Riera van influir molt per la victòria de l'equip d'Inca, però l'equip artanenc va plantar cara tota la primera part fins que les forces físiques els permeteren.

Cal destacar els 2 triples

consecutius anotats per S. Carrió al final del primer temps, donant esperança per la victòria, i els 9 punts, 16 rebots i 5 recuperacions de B. Miralles, que sense cap dubte va ser el gran heroi d'aquest partit. També hem de mencionar els 12 punts i 5 rebots de B. Nicolau.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 2-8, 9-17, 25-14, 25-21 al descans, 26-35, 28-41, 28-45 i 32-55.

JOAN CAPO, 66

C. E. S. SALVADOR, 68

Partit disputat el dissabte dia 27 de març al Polisportiu de Felanitx. Tot i l'absència de n'A. Nicolau es va aconseguir una gran victòria i, val dir-ho, inesperada després dels resultats vist al llarg de la competició. Partit molt emocionant pel resultat i pel bon joc ofert pels dos conjunts.

Cal destacar els 19 punts, 10 rebots, 3 recuperacions de B. Nicolau, incluent-hi també la cistella de la victòria a l'últim segon del partit. També mencionar els 16 punts i 23 rebots d'en M. A. Riera, i els 11 punts i 5 assistències de n'A. Gayà.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 6-10, 13-14, 17-22, 35-35 al descans, 39-43, 47-49, 53-56 i 68-66.

CADET FEMENI

C. E. S. SALVADOR, 44 COSTA DE CALVIA, 41

Primera victòria de l'equip artanenc. Partit emocionant on en alguns moments es va veure un bon joc de l'equip artanenc.

A falta de dos minuts l'equip de Calvià es va créixer i la falta d'experiència de l'equip artanenc per poc no li va costa la derrota.

C. E. S. SALVADOR, 47 VIATGES MASSANELLA, 32

Segona victòria consecutiva de l'equip artanenc, que compta per victòries les seves actuacions dins aquest Playoff.

Aquesta va ésser la primera clara de l'equip artanenc, encara que al descans les jugadores artanencs tan sols guanyaven de dos punts.

SENIOR MASCULI

ESPORLES, 42 SANIMETAL, 37

Primer partit del Playoff d'ascens i no es va poder aconseguir la victòria per la gran quantitat de tirs lliures fallats (5/20), el gran número de pilotes perdudes (12) i algunes decisions arbitrals en alguns moments crucials del partit.

Cal destacar els 13 punts, 6 rebots d'en P. Vaquer I; els 8 punts i 7 rebots de n'A. Gili i els 6 punts i 12 rebots d'en R. Carrió.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 4-4, 8-10, 17-13, 22-20 al descans, 24-26, 28-32, 35-36 i 42-37.

CAMPANET, 76 SANIMETAL, 54

Segon partit del playoff i segona derrota de l'equip artanenc. La falta d'encert i de moral per part de l'equip artanenc va propinar aquesta

Trofeu Regularitat C. D. Avance.

Cadets		R. Genovart		F. Nieto		D. Piñeiro	
S. Dalmau	41	A. Alba	1	C. Martín	8	A. Tous	26
A. Vaquer	24	J.A. Amer	1	F. Murillo	7	J. Gayà	20
R. Ferrer	24	F. Troya	1	J. Gil	7	J. Grillo	15
F. Barbón	18			J. Kepa	7	P. Canet	11
P. Canet	18	Infantils		J. Moyá	5	G. Palou	9
J. Tous	15	F. Bisbal	43	F. Ginea	1	D. Rocha	8
J.M. Piñeiro	14	M. Genovart	35	J. Grillo	1	J. Ginard	8
G. Ferragut	14	T. Grillo	32			A. Troya	7
I. Ferrera	13	J.A. Barbón	26	Benjamíns		D. Jarne	5
J.L. Grillo	10	J. Nieto	21	T. Ferrer	35	J. Vives	4
T. Pascual	9	T. Mayal	12	R. Flaquer	31	J. Cabrer	4
V. Galan	7	S. Danús	8	P. González	29	T. Canet	3

Centre 2000 U

REPORTAJES, FOTO Y VIDEO
PARA BODAS, COMUNIONES,
BAUTIZOS, PUBLICIDAD

c/ Antonio Blanes, 18
ARTA - Telf. 83 85 82

C. E. Sant Salvador, escola de bàsquet, alevins.

D'esquerra a dreta, drets: Lluís Pastor, Josep Manuel Llaneras, Carles Llodrà, Josep Jaume, Elisabeth Esteban, Caterina Bisbal, Margalida Garau (monitora), Caterina Hernández i Maria del Mar López. Acotats: Daniel Carmona, Clara Llabata, Estrella Alba, Maria Antònia Riera, Teresa Obrador, Cristina Díaz, Fília Estete i Teresa Gil. Falten: Aina Maria Nicolau i Miquel Hernández (monitor).

Bàsquet

SENIOR FEMENI

Dues derrotes consecutives fan que no es pugui pensar en l'ascens a segona divisió. En aquests dos darrers partits les artanenques lluitaren contra dos equips molt potents. Per una banda la U.I.B. i per l'altra el Ferriolense (campió de la lliga en Sènior Provincial). Ho tenien molt difícil per pujar qualque posició a la taula classificatòria.

EL DORADO-ARTA, 46 U.I.B., 92

Partit disputat el diumenge 21 al polisportiu Na Caragol, on es veren dues parts ben diferents. Si la primera fou molt disputada i emocionant entre els dos equips, a la segona les artanenques es veren superades en tots els aspectes per les

ciutadanes.

En la primera El Dorado-Artà, amb una defensa zonal tancada, no deixaren que la U.I.B. fes el seu joc ràpid habitual en tots els seus partits. En els primers minuts el marcador estava en un 30-31 a favor de les visitants.

A la segona les jugadores locals sortiren molt confiades i la feina feta a la primera part no va servir de res, ja que les visitants, més motivades, aconseguiren anar-se'n en el marcador amb clares diferències que ja serien insuperables per les locals.

FERRIOLENSE, 92 EL DORADO-ARTA, 24

Derrota escandalosa d'El Dorado-Artà davant un equip molt superior. Des dels primers minuts un parcial de 20 a 0 féu impossible recuperar aquest

desavantatge inicial. Sempre les jugadores artanenques anaren a remolc de les ciutadanes molt més preparades tan físicament com tàctica.

Les jugadores d'El Dorado-Artà es trobaren amb la sorpresa d'una forta defensa individual en tot el camp, cosa que els féu impossible poder realitzar el seu joc habitual.

Amb aquestes dues derrotes El Dorado-Artà es situa en el final de la lliga en una quarta posició amb 28 punts, després del Ferriolense, U.I.B. i Santa Mònica. Esperem que l'any proper s'aconsegueixi l'ascens a segona divisió.

*****

CADET MASCULI

SON SERVERA, 41

C. E. S. SALVADOR, 48

Partit disputat el dissabte dia 13 de febrer a les 17.00 h. al camp del Son Servera. Con ja dèiem en un dels números anteriors d'aquesta revista, un dels objectius de l'equip artanenc era guanyar els dos següents partits i s'ha aconseguit. L'equip del Son Servera era el darrer i una victòria no molt llúida, però justa.

Cal destacar els 21 punts, 25 rebots, 5 recuperacions i 2 taps d'en M.A. Riera i els 11 punts, 24 rebots i 5 recuperacions de n'A. Nicolau; però la gran estrella d'aquest partit, va ser en B. Miralles que va aconseguir 10 punts, 9 rebots, 7 d'ells en atac i 2 assistències. Encara que aquestes xifres no siguin com les anteriors s'ha de dir que va fer tota la feina bruta de l'equip.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 6-4, 11-10, 19-14, 29-28 al descans, 32-36, 38-39, 39-42 i 41-48.

C. E. S. SALVADOR, 32 SHADOW INCA, 55

Partit disputat el dissabte dia 20 de març a les 19.30 h. al Polisportiu de "Na Caragol" d'Artà. Partit en què les baixes dels dos pivots titulars, n'A. Nicolau per lesió, i d'en M.A. Riera van influir molt per la victòria de l'equip d'Inca, però l'equip artanenc va plantar cara tota la primera part fins que les forces físiques els permeteren.

Cal destacar els 2 triples

consecutius anotats per S. Carrió al final del primer temps, donant esperança per la victòria, i els 9 punts, 16 rebots i 5 recuperacions de B. Miralles, que sense cap dubte va ser el gran heroi d'aquest partit. També hem de mencionar els 12 punts i 5 rebots de B. Nicolau.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 2-8, 9-17, 25-14, 25-21 al descans, 26-35, 28-41, 28-45 i 32-55.

JOAN CAPO, 66

C. E. S. SALVADOR, 68

Partit disputat el dissabte dia 27 de març al Polisportiu de Felanitx. Tot i l'absència de n'A. Nicolau es va aconseguir una gran victòria i, val dir-ho, inesperada després dels resultats vist al llarg de la competició. Partit molt emocionant pel resultat i pel bon joc ofert pels dos conjunts.

Cal destacar els 19 punts, 10 rebots, 3 recuperacions de B. Nicolau, incluent-hi també la cistella de la victòria a l'últim segon del partit. També mencionar els 16 punts i 23 rebots d'en M. A. Riera, i els 11 punts i 5 assistències de n'A. Gayà.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 6-10, 13-14, 17-22, 35-35 al descans, 39-43, 47-49, 53-56 i 68-66.

CADET FEMENI

C. E. S. SALVADOR, 44 COSTA DE CALVIA, 41

Primera victòria de l'equip artanenc. Partit emocionant on en alguns moments es va veure un bon joc de l'equip artanenc.

A falta de dos minuts l'equip de Calvià es va créixer i la falta d'experiència de l'equip artanenc per poc no li va costa la derrota.

C. E. S. SALVADOR, 47 VIATGES MASSANELLA, 32

Segona victòria consecutiva de l'equip artanenc, que compta per victòries les seves actuacions dins aquest Playoff.

Aquesta va ésser la primera clara de l'equip artanenc, encara que al descans les jugadores artanques tan sols guanyaven de dos punts.

SENIOR MASCULI

ESPORLES, 42 SANIMETAL, 37

Primer partit del Playoff d'ascens i no es va poder aconseguir la victòria per la gran quantitat de tirs lliures fallats (5/20), el gran número de pilotes perdudes (12) i algunes decisions arbitrals en alguns moments crucials del partit.

Cal destacar els 13 punts, 6 rebots d'en P. Vaquer I; els 8 punts i 7 rebots de n'A. Gili i els 6 punts i 12 rebots d'en R. Carrió.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 4-4, 8-10, 17-13, 22-20 al descans, 24-26, 28-32, 35-36 i 42-37.

CAMPANET, 76 SANIMETAL, 54

Segon partit del playoff i segona derrota de l'equip artanenc. La falta d'encert i de moral per part de l'equip artanenc va propinar aquesta

Trofeu Regularitat C. D. Avance.

Cadets		R. Genovart		F. Nieto		D. Piñeiro	
S. Dalmau	41	A. Alba	1	C. Martin	8	A. Tous	26
A. Vaquer	24	J.A. Amer	1	F. Murillo	7	J. Gayà	20
R. Ferrer	24	F. Troya	1	J. Gil	7	J. Grillo	15
F. Barbón	18			J. Kepa	7	P. Canet	11
P. Canet	18	Infantils		J. Moyà	5	G. Palou	9
J. Tous	15	F. Bisbal	43	F. Ginea	1	D. Rocha	8
J.M. Piñeiro	14	M. Genovart	35	J. Grillo	1	J. Ginard	8
G. Ferragut	14	T. Grillo	32			A. Troya	7
I. Ferrera	13	J.A. Barbón	26	Benjamins		D. Jarne	5
J.L. Grillo	10	J. Nieto	21	T. Ferrer	35	J. Vives	4
T. Pascual	9	T. Mayal	12	R. Flaquer	31	J. Cabrer	4
V. Galan	7	S. Danús	8	P. González	29	T. Canet	3

Centre 2000 U

REPORTAJES, FOTO Y VIDEO
PARA BODAS, COMUNIONES,
BAUTIZOS, PUBLICIDAD

c/ Antonio Blanes, 16
ARTA - Telf. 83 85 82

derrota, que encara que no fos imprescindible la victòria si que ho ere perdre de pocs punts.

Destaquem els 11 punts, 7 rebots i 3 taps de n'A. Gili i els 12 punts d'en P. Vaquer II.

Els parcials cada 5 minuts varen ser 9-3, 17-13, 29-19, 41-27 al descans, 46-33, 56-37, 63-46 i 76-54.

L'equip artanenc, demà diu-menge dia 4, a les 10.00 h. jugarà al Polisportiu de Na Caragol d'Artà un partit molt important per les seves aspiracions per aconseguir l'ascens a III divisió.

El mateix dia i a l'acabament del partit l'equip cadet masculí partirà cap a Girona a efectuar un estage de 3 dies amb el col·legi que ens va visitar durant les festes de Nadal. Donarem més informació d'aquesta visita en el proper número.

Futbol Base

Cadets

Pollença, 3 - Avance, 1
Avance, 3 - Olímpic, 2
Porreres, 2 - Avance, 1

Infantils

Avance, 3 - Llosetense, 1
Montuiri, 3 - Avance, 3
Poblense, 8 - Avance, 1

Benjamins

Bunyola, 0 - Avance, 1
Avance, 2 - At. Balears, 5
Avance, 2 - Algaida, 4

Calendari Propera Jornada

Cadets

Avance - S'Hora 16:00 hores
03.04.93. Ses Pesqueres

Infantils

Avance - Pto. Pollença 14:30 hores
03.04.93. Ses Pesqueres

Benjamins

Avance - Pollença 11:00 hores
03.04.93. Ses Pesqueres

Campanya de
Normalització Lingüística

Comercial

ARTA

EN ARTA:

Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:

Poligono Industrial

C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

SERVICIO TECNICO Y
RECAMBIOS ORIGINALES
TEL. 55 58 11

Massey-Ferguson. Tractores

CONDOR Motocultores y Motobombas

BATLLE Empacadoras • Rotoempacadoras
y Sistemas de riego

ZAZURCA Equipos preparación
Tierra y Siembra

AGUDO Cubas de vacío

MONDIAL Y OPEM Motosierras

GAVARA Pulverizadores

GASPARDO Barras de Corte

JUSCAFRESA Remolques

BLANC Peladoras de Almendras

BRUN Abonadoras

MASSEY-FERGUSON

condor

BATLLE

ARTA - (Mallorca)

BAR-RESTAURANTE

ES PINS

Especialidad

Cocina

Mallorquina

C/. Cíutat, 49

Tel. 83 64 61

07570 Artà

BAR- RESTAURANTE

ES PINS

patrocina

**TROFEU A LA REGULARITAT DEL
C.D. ARTÀ**

Lliga de 1ª regional. Temporada 92-93

Classificació:

Quique	31	S. Ginard	7	F. Remacho	3
B. Martí	25	Julià M.	6	P. Alejandro	2
G. Massanet	12	J. Caldentey	5	S. Massanet	1
B. Cursach	11	R. Palou	4	J. Manuel	1
J. Bisbal	8	T. Oliver	3		

Futbol 1ª regional

Barracar, 2

C. D. Artà, 0

Després de la golejada al Pt. de Sòller per un rotund 4 a zero, el C. D. Artà es desplaçava a Manacor per enfrontar-se al Barracar, jugant en el camp d'en Jordi d'es Racó on el terreny no presentava gaire bones condicions a causa del mal temps.

El Barracar, aleshores en els llocs cuers de la classificació, en principi no pareixia esser un rival difícil per a l'Artà. Lo cert és que l'equip artanenc tal vegada va jugar uns dels partits més dolents de la temporada i alguns dels jugadors ho reconeixien després. L'Artà, en part, va pecar d'un accés de confiança entenent que la victòria seria segura.

El C. D. Artà va perdre per dos gols a zero, gols, tots dos, que es marcarien en el transcurs de la primera part (en el minut 10 l'Artà ja perdía per dos gols), i l'equip local dominaria en molts moments dels primers quaranta cinc minuts a un Artà que no es sabia trobar en el terreny de joc donant facilitats de tota mena als locals.

El partit acabaria amb el resultat favorable als manacorins per 2 gols a 0.

Cal esmentar que els jugadors Sebastià Ginard, Bernat Martí i Jordi Caldentey, no jugaren per estar lesionats.

S'Arracó, 0

C. D. Artà, 4

Si abans dèiem que els artanencs realitzaren uns dels partits més dolents de la temporada contra el Barracar, no podem dir el mateix del partit que és va jugar el diumenge passat a S'Arracó. La forta golejada de l'equip artanenc en el camp de S'Arracó ho diu tot. Sembla com si l'equip despertàs del mal joc del partit anterior, imposant-se, fora berbes, a l'equip local per 0 a 4.

El primer temps acabaria amb el resultat de 0 a 1, gol marcat en el minut 10 per Bernat Martí.

L'equip de S'Arracó simplement es dedicava a practicar un joc dur intentant destruir, a les totes, el bon joc que imposaven els artanencs.

Al segon temps el domini artanenc fou més intens. Els locals només farien un futbol més ofensiu i conservador, principalment quan l'equip artanenc marcà el seu segon gol per obra d'en Toni Oliver. El tercer gol s'encuidaria de marcar-lo en Bernat Martí que fou uns dels millors, juntament amb Damià Bisbal, de l'equip d'Artà. Bartomeu Cursach marcaria el quart i definitiu gol favorable als artanencs.

En definitiva, cara i creu de l'equip artanenc que contra el Barracar jugà uns dels partits pitjors de la temporada. A S'Arracó demostrà que, quan l'equip vol, practica un bon futbol imposant-se als seus rivals.

1. MARGARITENSE	26	15	8	3	45	20	38	+14
2. Soledad	26	14	9	3	50	28	37	+11
3. Arta	25	14	5	6	65	32	33	+9
4. Santa Eugenia	25	14	4	7	54	34	32	+6
5. Ses Salines	26	13	6	7	46	32	32	+6
6. Independiente	25	11	7	7	54	36	29	+3
7. Petra	24	9	10	5	46	27	28	+2
8. Collerense	25	10	7	8	34	44	27	+3
9. Port Soller	26	11	4	11	35	37	26	
10. S'Arraco	25	8	9	8	38	38	25	-1
11. Rotlet-Molinar	26	6	11	9	40	45	23	-3
12. Barracar	25	7	7	11	40	52	21	-5
13. Ferriolense	25	4	12	9	28	36	20	-6
14. Escolar	25	7	4	14	29	50	18	-8
15. Montaura	24	7	3	14	40	56	17	-7
16. Cide	26	4	9	13	31	55	17	-7
17. Alqueria	26	2	3	21	26	80	7	-17

PIZZERIA-RESTAURANT

EL MESÓN

patrocina

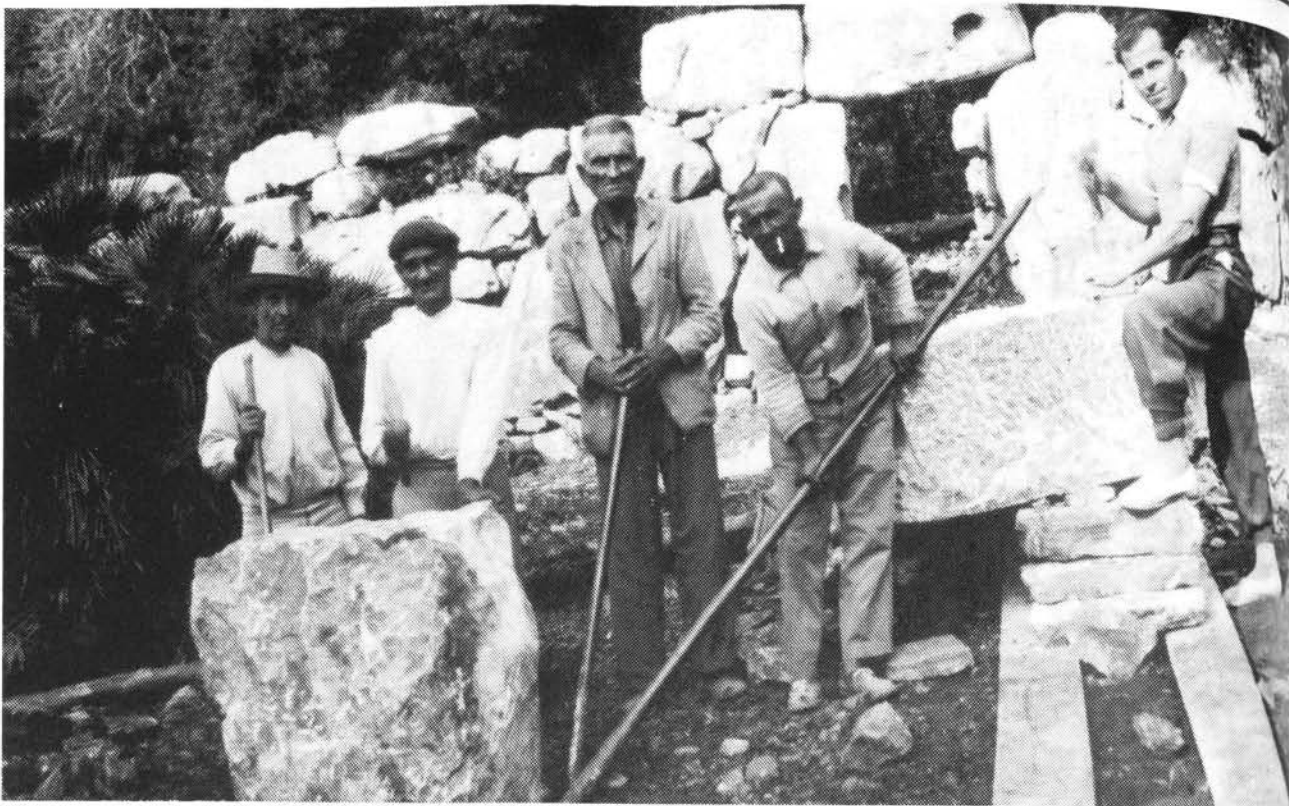
TROFEU AL MÀXIM GOLEJADOR DEL C.D. ARTÀ

Lliga de 1ª Regional, temporada 92-93

Classificació:

Quique	19	P. Alejandro	2
G. Massanet	18	F. Remacho	1
T. Oliver	9	J. Caldentey	1
B. Martí	9	J. Manuel	1
B. Cursach	2		

Racó.

Monolit a Ses Païsses dedicat a Costa i Llobera amb motiu del 25è. aniversari de la seva mort (1922).

El batle era Don Joan Sard Pujades, autor moral i espiritual de l'aixecament del monolit, i acèrrim del poeta pollencí.

Don Joan volgué patentitzar dues coses; una preservar la

memòria de la "Deixa del Geni Grec" i l'altra retre homenatge perenne a la tribu de l'alzina. A partir d'aleshores, el poble en general, va saber qui era na Nuredduna.

A les Coves d'Artà resten esculpits uns versos dels Costa Lloberians:

**"Per un batec de l'ànsia
amb què ton cor espira
dàriem les centúries
de calma que tenim".**

A la foto, part de la brigada de l'any 1947. D'esquerra a dreta:

Mestre Llorenç Mestre, Puig, cap de picapedrers de la brigada i padri d'en Llorenç Barca. Jaume Juan, Quec, vivia en el carrer d'en Pitxol on morí fadri. Pere Casellas, Rata. Gabriel Rosselló, Roseió, va ser insubstituïble massagista d'en Tomeu Flaquer. Joan Ferriol, Ferriol, l'obrador de pedra més important de la història d'Artà.

ENDEVINALLA de Pere Xim

Solució a la publicada:
La sequera

Se saben organitzar
tenen ells molta manya.
El que fan aquí a Artà
és dels guapos que hi ha

per poder dir d'Espanya,
el qui més pot més s'afanya
per poder-ho presentar.
Val la pena anar a guaitar?

Els Gorans

PIRIS & ESTELRICH

TORNAREM EL DIA 24/IV